

SLOVENSKI

Izdaja in tiska Ciasopisno podjetje Slovenski poročevalec... Rudi Janžuba Glavni in odgovorni urednik: Sergej Vošnjak...

Poročevalec

Smotrnejše investicije v proizvodnji

Razprava o perspektivnih načrtih gospodarskega razvoja Ljudske republike Slovenije v gospodarskih odborih ljudske skupščine

LJUBLJANA, 6. dec. Odbor za gospodarstvo republiškega zbora proizvajalcev je obravnaval danes na svoji 25. seji...

Ljudski poslanec Štefan Pavlič se je zanimal za vzroke nekaterih razlik med zveznim in republiškim perspektivnim planom... Zanimal je tudi za perspektivni razvoj prometa in gradbeništva...

Delegacije in obiski

Varšava, 6. jan. (Tanjug) V Varšavo je danes prispela delegacija zveznega izvršnega sveta za delo in socialno varstvo...

Na varšavski železniški postaji je delegacijo sprejel poljski minister socialne politike Zawadzki s pomočnikom Kljosiwiczem in Kahanowiczem...

SKLICANJE SEJE ODBORA ZA PRORAČUN REPUBLIŠKEGA ZBORA IN ZBORA PROIZVAJALCEV LJUDSKE SKUPŠČINE LRS... Predsednik odbora za proračun Republiškega zbora in Zbora proizvajalcev Ljudske skupščine LRS...

SKLICANJE SEJE ODBORA ZA DRŽAVNO IN SOCIALNO POLITIKO REPUBLIŠKEGA ZBORA LJUDSKE SKUPŠČINE LRS... Predsednik odbora za državno in socialno politiko Republiškega zbora Ljudske skupščine LRS...

SKLICANJE SEJE ODBORA ZA PROSVETO IN KULTURO REPUBLIŠKEGA ZBORA LJUDSKE SKUPŠČINE LRS... Predsednik odbora za prosveto in kulturo Republiškega zbora Ljudske skupščine LRS...

SKLICANJE SEJE ODBORA ZA ORGANIZACIJO OBLASTI IN UPRAVE REPUBLIŠKEGA ZBORA LJUDSKE SKUPŠČINE LRS... Predsednik odbora za organizacijo oblasti in uprave Republiškega zbora Ljudske skupščine LRS...

SKLICANJE SEJE ODBORA ZA PROSVETO IN KULTURO REPUBLIŠKEGA ZBORA LJUDSKE SKUPŠČINE LRS... Predsednik odbora za prosveto in kulturo Republiškega zbora Ljudske skupščine LRS...

SKLICANJE SEJE ODBORA ZA ORGANIZACIJO OBLASTI IN UPRAVE REPUBLIŠKEGA ZBORA LJUDSKE SKUPŠČINE LRS... Predsednik odbora za organizacijo oblasti in uprave Republiškega zbora Ljudske skupščine LRS...

SKLICANJE SEJE ZAKONODAJNEGA ODBORA REPUBLIŠKEGA ZBORA IN ZBORA PROIZVAJALCEV LJUDSKE SKUPŠČINE LRS... Predsednik zakonodajnega odbora Republiškega zbora in Zbora proizvajalcev Ljudske skupščine LRS...

SKLICANJE SEJE KOMISIJE REPUBLIŠKEGA ZBORA ZA STATUTE... Predsednik komisije Republiškega zbora za statute Ljudske skupščine LRS...

Predsednik komisije Republiškega zbora za statute Ljudske skupščine LRS... Predlog dnevnega reda: Obravnava in sklepanje o predlogu odloka o spremembah odloka o Slovanskem narodnem gledališču v Ljubljani...

umetnih gnojil na hektar površine pri nas znatno večja kot drugje.

Gleda počasnejšega razvoja gradbeništva je bilo pojasnjeno, da je manjši porast kot v zveznem merilu posledica spremenjene strukture investicij. Zmanjšal se bo namreč delež gradbenih del v celotnih bruto investicijah od 38,2 odst. na 28 odst., medtem ko se bo povečal delež investicij za opremo gradbeništva in sicer na 72 odst.

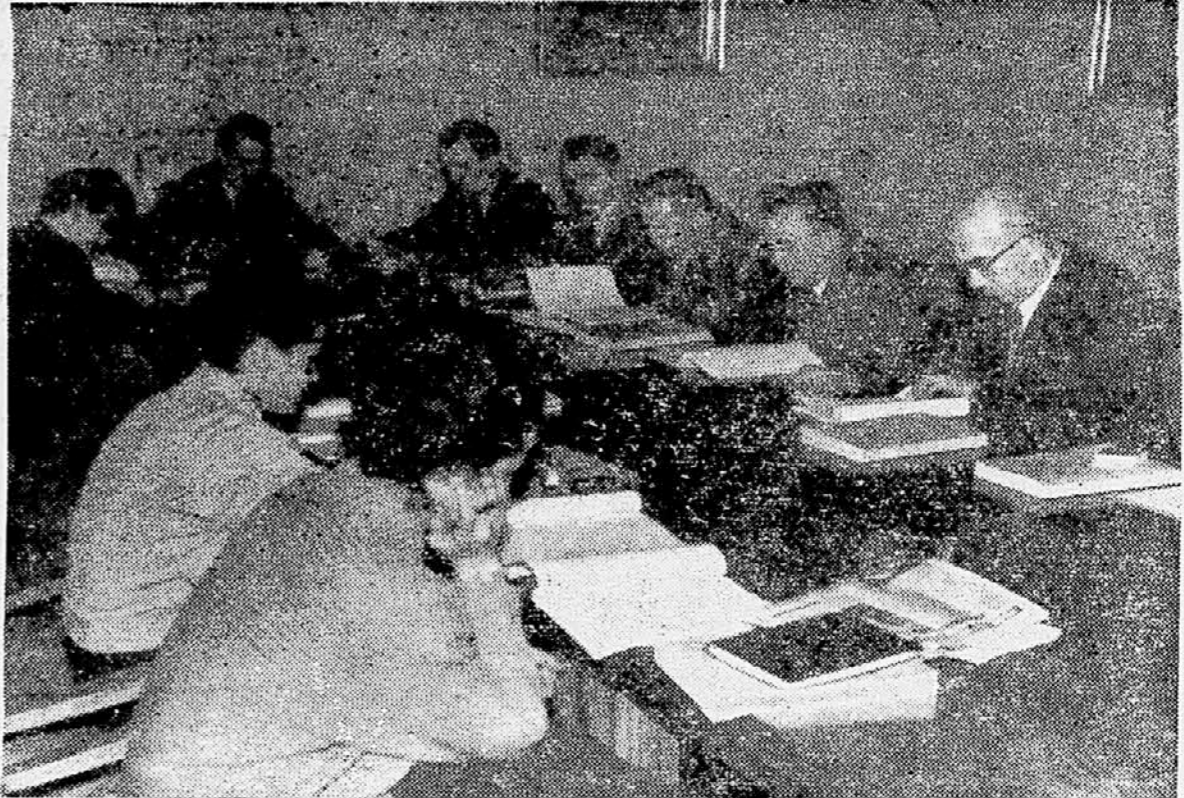
Promet bo naraščal počasneje zato, ker se je ta v zadnjih letih zelo povečal s pridobitvijo objektov za dolgo linjsko plovo.

V nadaljnji razpravi je bilo govora o povečanju amortizacijskih sredstev, o možnostih za vračanje blokirane amortizacijske organizacije, kot so velika državna posestva in združba, ki razpolaga z znanimi finančnimi in materialnimi sredstvi. Razen tega je poraba

vitim krajem, ljudski poslanec Julka Padežnik pa se je zavzemala za razbremenitev zaposlenih žena z organiziranjem raznih servisov v občinah, ki naj bi nudili svoje usluge kar najbolj poceni, zaradi česar ne bi smeli biti obremenjeni z raznimi dajatvami in obveznostmi.

Ljudski poslanec Zvone Labura je bil mnenja, da je treba pospešeno reševati vprašanje strokovnega šolstva glede na potrebo po kadrih v gospodarstvu. Ljudska skupščina je že večkrat ugotavljala, da je treba strokovno šolstvo proučiti. Predlagal je, da naj bi reševali vprašanje industrijskih šol enotno in določili, kako in iz katerih virov naj se te vzdržujejo. Predlog naj bi bil sprejet kot priporočilo izvršnemu svetu, da bi se ureditev omenjenega vprašanja pospešila.

Odbor bo nadaljeval v razpravo jutri dopoldne.



Seje gospodarskega odbora republiškega zbora proizvajalcev

Finansiranje zdravstva

Dr. Pavle Gregorič o potrebi enotnega vira dohodkov za zdravstveno službo

Beograd, 6. jan. Perspektiva nadaljnjega razvoja jugoslovanske zdravstvene službe je odvisna predvsem od načina financiranja te službe v prihodnjih 5 letih, — je izjavil uredniku Jugopresa član zveznega izvršnega sveta dr. Pavle Gregorič, predsednik odbora za ljudsko zdravje. Največja ovira za na-



daljni razvoj zdravstvene službe je vsekakor v tem, da več kot polovica prebivalcev Jugoslavije ni zdravstveno zavarovana. Prav zaradi tega se zdravstvena služba financira iz več virov, kar povzroča opuščanje preventivnega dela, ki bi moral biti zavzet emu prvih mest na tem področju.

Tov. dr. Gregorič je tudi poudaril, da se zdravstvena zakonodaja razvija precej počasni, v prvi vrsti zato, ker finansira-

nje zdravstvene službe iz enega vira ni urejeno. V zvezi s tem je poudaril, da je že zdavnaj končano delo za izdelavo načrta zakona o organizaciji zdravstvene službe in o borbi proti nalezljivim boleznim. Toda ta zakonska predloga nista mogla biti predložena zvezni skupščini, dokler ni bil določen vir financiranja. To vprašanje je mogoče reševati samo s splošnim zdravstvenim zavarovanjem jugoslovanskega prebivalstva. Da je to mogoče, najbolje dokazujejo lepi primeri razvijanja prostovoljnega zdravstvenega zavarovanja na Braču in nekaterih drugih otokih ter v mestih na Hrvaškem.

Misljam, — je nadaljeval dr. Gregorič, — da bomo morali v tem letu zelo energično delati za postopno uvajanje splošnega zdravstvenega zavarovanja. Ne-nehno poudarjanje enotnosti preventivnega in kurativnega dela doslej ni pokazalo vidnih rezultatov. To je razumljivo, ker nam je primanjkovalo kadrov, predvsem zdravnikov splošne prakse. V zdravstvenih domovih in postajah, kakor tudi v drugih preventivnih ustanovah se mora razvijati tak način dela, preventive in kurative. Dr. Gregorič je posebej poudaril, da vsebuje preventiva odnošna zaščita zdravja zelo široko področje dela, ki presega okvire zdravstvene službe in posega v velik del aktivnega in javnega življenja. Iz tega sledi, da mo-

raje v prvi vrsti komune reševati niz zdravstvenih problemov, seveda v sodelovanju z zdravstveno službo in strokovnjaki.

Nato je predsednik odbora za ljudsko zdravje dejal, da ne smemo zanemarjati sistema pouka na medicinskih fakultetah, ki ne dajejo takih kadrov, kakršni so potrebni zdravstveni službi. Zato so potrebne konkretne spremembe učnih načrtov na naših medicinskih fakultetah tako glede načina vzgoje medicinskega kadra kakor tudi glede dolžine trajanja študija. Posebno pazljivo je treba dobiti razmerje med teoretičnim in praktičnim delom pouka. Po njegovem mnenju je vprašanje ukinitve privatne zdravniške prakse tesno povezano z razvojem zdravstvene službe, z vprašanjem zdravstvenih ustanov in razdelitvijo zdravniških kadrov. Po njegovem mnenju bi morale to vprašanje rešiti republike same. (Jugopres).

Plenum zveznega odbora SZDL

Beograd, 6. jan. (Tanjug) V Beogradu bo v petek 10. januarja razširjena seja zveznega odbora Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije, ki ji bodo poleg članov zveznega odbora prisostvovali tudi predsedniki okrajnih odborov SZDL.

Plenum bo razpravljal o dosedanjih rezultatih socialistične graditve in o političnih pripravah za volitve v zvezno skupščino in republiške ljudske skupščine na podlagi referata, ki ga bo podal Svetozar Vukmanović.

Plenum se bo sestel v poslopju zvezne ljudske skupščine ob 9.30 dopoldne.

Poslovilni obiski ameriškega veleposlanika

Beograd, 6. jan. (Tanjug) — Predsednik zvezne ljudske skupščine Petar Stambolić je sprejel danes na poslovilnem obisku ameriškega veleposlanika Jamesa Ridlbergerja. Prav tako ga je sprejel na poslovilnem obisku predsednik izvršnega sveta Srbije Miloš Minić.

POSVET VZHODNOEVROPSKIH DRŽAV

Moskva, 6. jan. (TASS). — Vzhodnem Berlinu je bil gestan stalne komisije za gospodarsko in znanstveno-tehnično sodelovanje v kemični industriji sveta za medsebojno gospodarsko pomoč Bolgarije, Madžarske, DR Nemčije, Poljske, Romunije, Sovjetske zveze in

Češkoslovaške. Na sestanku stalne komisije so bili kot opazovalci navzoči tudi zastopniki Kitajske, Severne Koreje in Jugoslavije.

Komisija je izdelala priporočila za koordinacijo proizvodnje in znanstvenih raziskav na področju umetnih gnojil, sintetičnih vlaken, plastike, organskih barv, jakov in drugih kemičnih izdelkov. Sklenili so tudi, da bodo pripravili gradivo za koordiniranje dolgoročnih načrtov za razvoj kemične industrije v državah — članicah sveta do leta 1975. Komisija je sprejela tudi delovni načrt za leto 1958.

Materne na obisku

Hongkong, 6. jan. (AFP). Matere treh Američanov, ki so zaprti na Kitajskem, kjer so bili obsojeni na dolgeletni zapor zaradi obtožbe, da so vohunili, so sinoči na poti na Kitajsko prispeli v Hongkong. Od kitajskih oblasti so dobile dovoljenje za obisk svojih sinov.

Uspeh Salkovega cepiva

Washington, 6. jan. (USIS). Ameriška zdravstvena služba je sporočila, da je bilo lanj v ZDA skoraj dve tretjini manj bolnih za otroško paraliza kot v letu 1956. Leta 1957 je zbolelo za to boleznijo 5900 ljudi, leta 1956 pa 15.400. Kakor poročajo zdravstvena služba, je bilo mnogo manj bolnih med tistimi, ki so enkrat ali večkrat dobili Salkovo cepivo proti poliomielitisu. V ZDA so izvedli splošno cepljenje s tem cepivom v letih 1955-56.

VREME

Stanje 6. januarja: Prek Atlantika ter zahodne in srednje Evrope dojava močno zahodno stružanje valov frontalnih motenj. Prvi val je danes prešel na naše kraje, medtem ko bo naslednji vplival ponovno že jutri. Napoved za torek: Pretežno oblačno vreme. Nekoliko dežja. Pozneje, predvsem v višjih legah, delne razjasnitve. V nižinah sprva megla. Temperature ponoči med -4 in 0, v Primorju 8, največje dneve do 5, v Primorju 9 stop. C.

POLEMIKA O MACMILLANOVEM PREDLOGU

Komentarji brez optimizma

Zahodne države imajo deljena mnenja o predlogu britanskega premiera, vendar je kljub ugodnim ocenam le malo dobrih napovedi — Naknadna toimačenja predloga v Foreign Officeu

LONDON, 6. jan. (Reuter, AF, Tanjug) Danes je bila seja britanske vlade, na kateri so razpravljali o odmevih na britanski predlog za sklenitev pakta s SZ. Po mnenju londonskih političnih krogov imajo zahodne države deljena mnenja o mnenju in pomenu takšnega sporazuma. V Washingtonu so bili presenečeni in dvomijo, da bi takšen sporazum »prinesel kaj dobrega«, medtem ko se uredni krogi v Parizu, Rimu in New Delhiju ugodno izrazili o Macmillanovem predlogu.

Na današnji tiskovni konferenci v britanskem zunanjem ministrstvu so se novinarji najbolj zanimali za najnovejši Macmillanov predlog o sklenitvi nenapadalnega pakta s SZ. Predstavnik Foreign Office je izjavil, da je treba ta odstavek iz govora vzeti v celoti. »To, kar je hotel premier povedati — je izjavil predstavnik — je povezanost med besedami in dejanji.« Navedel je tisti del govora in poudaril, da se je treba truditi »za sporazum, ki mu bodo sledila dejanja, katerih izpolnitev pa mora biti dokazana s storjenimi koraki. Predstavnik Foreign Office je dejal, da ne gre za »predlog Velike Britanije, ampak »krat-komalo za zamisel. Na koncu je dejal, da se Velika Britanija o tem vprašanju ni posvetovala z drugimi članicami NATO.

Laburistična opozicija je pozdravila najnovejši Macmillanov predlog, ni pa posebno optimistična glede končne usode njegovih predlogov. Laburisti menijo, da pomeni Macmillanov

Predsednik kanadske vlade Diefenbaker je izjavil, da utegne Macmillanov predlog, če bi ga uresničili, močno prispevati k utrditvi miru. V francoskih uradnih krogih poudarjajo, da se bodo članice NATO posvetovala o Macmillanovem predlogu. V pričakovanju teh posvetovanj francoski uradni krogi nečjejo določiti svojega stališča do britanskega predloga. Francoski tisk pa je predlog hladno sprejel. Tisk ne skriva neugodja zaradi te pobude britanskega premiera in jo zato toimači izključno kot posledico domačih političnih potreb v Britaniji in Commonwealthu. Socialistični »Populaire« piše, da je francoska vlada »vedno menila, da so deklaracije o namenih in željah ne do nevarne, če natanko ne določajo tudi medsebojnih obveznosti vsake strani. Konservativni »Aurore« vidi zato v Macmillanovem predlogu samo »slab poskus, da bi britanski premier doživel boljši sprejem v državah Commonwealtha, posebno pa v Indiji, kamor bo zdaj odpotoval.

Moskovski radio v nekem komentaru poudarja, da »Sovjetska zveza ne trdi, da bi bili njeni predlogi za pogajanja med Vzhodom in Zahodom najboljši ali edino dobri, meni pa, da lahko služijo kot temelj za

govor napredek. Posebno so zadovoljni, ker Macmillan ni izključil možnosti pogajanj o brezatomskega pasu s Srednjo Evropo. In konservativne je Macmillanov predlog znamenje neodvisne politike, ker se premier ni posvetoval z ameriškim zunanjim ministrstvom.

Obla ameriškega senatnega odbora za zunanje zadeve demokratski senator Mike Mansfield je izjavil, da bi imel Zahod večjo korist od pogajanj s SZ, če bi se pogajal na ravni veleposlanikov, ne pa na najvišji ravni. Po njegovem mnenju ne bi z »Macmillanovim predlogom mnogo dobil in ne izgubil. Po mnenju časopisa »Washington Post« pomeni Macmillanova ponudba poskus obnoviti resna pogajanja med ZSSR in Zahodom v času, ko ni videti nobenega izhoda iz sedanja stepe ulice. »Če bi nenapadali pakt omogočil začetek resnih pogajanj o razorožitvi, bi bil majhna cena, bi bi jo plačali.« poudarja »Washington Post.

predsednik kanadske vlade Diefenbaker je izjavil, da utegne Macmillanov predlog, če bi ga uresničili, močno prispevati k utrditvi miru. V francoskih uradnih krogih poudarjajo, da se bodo članice NATO posvetovala o Macmillanovem predlogu. V pričakovanju teh posvetovanj francoski uradni krogi nečjejo določiti svojega stališča do britanskega predloga. Francoski tisk pa je predlog hladno sprejel. Tisk ne skriva neugodja zaradi te pobude britanskega premiera in jo zato toimači izključno kot posledico domačih političnih potreb v Britaniji in Commonwealthu. Socialistični »Populaire« piše, da je francoska vlada »vedno menila, da so deklaracije o namenih in željah ne do nevarne, če natanko ne določajo tudi medsebojnih obveznosti vsake strani. Konservativni »Aurore« vidi zato v Macmillanovem predlogu samo »slab poskus, da bi britanski premier doživel boljši sprejem v državah Commonwealtha, posebno pa v Indiji, kamor bo zdaj odpotoval.

IZ ODBORA ZA GOSPODARSTVO REPUBLIKEGA ZBORA

Ne določbe - temveč smernice

Ljubljana, 6. jan. Razprava o perspektivnem družbenem načrtu gospodarskega razvoja LRS v obdobju 1957-1961 je bila v gospodarskem odboru republiškega zbora v načelni razpravi dokaj živahna. Poslanec Matevž Haec je kot prvi zastavil vprašanje, čemu predložiti načrt nima jasnejše in preciznejše določbe za izvajanje smernic na posameznih družbenih področjih. Na to vprašanje je odgovoril podpredsednik izvršnega sveta Viktor Avbelj, ki je soglasjal z ugotovitvijo, da družbeni načrt ne vsebuje točno določenih nalog, kar smo bili vajeni v vseh prejšnjih načrtih. Dejal je, da v sedanjem perspektivnem planu, tako zveznem kot republiškem, in tako bi moralo biti tudi v nižjih teritorialnih enotah, ni tistih značilnih distributivnih elementov, ki bi določali, kje in kako naj se sredstva trošijo. To je z uvajanjem novega gospodarskega sistema, ki stoni na objektiviziranih merilih nezdružljivo. Zato so v predloženem perspektivnem načrtu le splošno določene smernice gospodarskega razvoja, medtem ko bo sama praksa urejala materialne odnose in sicer na podlagi objektivnih ekonomskih meril kot so proizvodnost dela, organizacija dela in podobno.

Ob neupravičenem zviševanju cen

Glede na novo delitev dohodka gospodarskih organizacij ne pojavljajo primeri zviševanja cen v trgovini na debelo in na drobno. To zviševanje skušajo trgovska podjetja opravičiti z večjimi obremenitvami v primerjavi s prejšnjim letom. Opravičila trgovskih podjetij so popolnoma neutemeljena glede na to, da doslej še niso znane obremenitve po novem načinu delitve dohodka in da izračuni, ki jih navajajo v opravičilo, slone deloma na napetih predpostavkah glede zveznih instrumentov delitve dohodka (rezervni sklad), deloma pa na najneugodnejših predpostavkah za elemente, ki še niso znani (anufete).

Vodstvo Trgovinske zbornice za LRS je o teh pojavih ponovno razpravljalo in ugotovilo, da se tako neopravičeno dvigovanje cen, ki ne stoni na realnih osnovah, lahko smatra za navijanje cen in ga je treba najstrožje obsoditi. Enak odstotek povišanja v večjem številu trgovskih organizacij iste stroke vzbuja sum, da gre za dogovorjeno povišanje, kar je zlasti obsodbe vredno.

Trgovinska zbornica za LRS je na te pojave takoj opozorila vse okrajne trgovinske zbornice in pristojne državne organe.

TRGOVINSKA ZBORNICA ZA LRS

voja, ki bodo v programih občin, le izvajali in sicer na način, ki bo najprimernejši.

Poslanec inž. Karmelo Budhina pa je v zvezi z gospodarskimi investicijami dejal, da so določbe glede teh investicij zelo konkretne, medtem ko je znano, da dosega proračunska potrebnost že tisto raven, ki jo predvideva predloženi načrt šele za leto 1961. Zanimalo ga je, kako bo moč uresničiti naloge na področju negospodarskih investicij, ki bi jih morali, če bi postal načrt zakon, ko pa je proračunska možnost skoraj izčrpana že danes.

Poslanec dr. Marjan Dermastia pa je zastavil vprašanje v zvezi z graditvijo stanovanj. Po zveznem perspektivnem načrtu bi morali v tem obdobju zgraditi okoli 200.000 novih stanovanj, lani in letos pa bo komaj zgrajenih 40.000 stanovanj. Izrazil je bojazn, da ne bi izpadla ta določba o 200.000 stanovanjih kot deklaracija, kajti zelo malo verjetno je, da bi zgradili v prihodnjih treh letih po letu 1958 še 160.000 stanovanj.

Isti poslanec je zastavil še drugo vprašanje in sicer o razmerju med nivojem cen in nivojem osebne potrebnosti. Dejal je, da se je nivo osebne potrebnosti nekoliko bolj povečal kot nivo cen, vendar pa se je že konec leta in v začetku tega leta pokazala težnja po hitrejšem naraščanju nivoja cen. Menil je, da se mu zdí normalno, če se ob večji zaposlitvi tudi poveča obseg osebne potrebnosti, kar je bilo upravičeno do jeseni. Da pa so se po tem času cene nekoliko bolj dvignile kot običajno, izhaja iz novih gospodarskih instrumentov, ki že vplivajo na trgovino, predvsem na drobno, da poveča svoje marže.

Na vsa ta vprašanja je odgovoril Viktor Avbelj, ki je dejal, da so postavke, ki jih omejuje predlog gospodarskega razvoja za petletno obdobje, le predvidevanja, ne pa odredbene naloge, ki se jih mora izpolniti.

Odgovarjajoč na vprašanja poslancev dr. Dermastia pa je dejal, da ima zvezni zakon posebno določbo, ki se posebej poudarja značaj smernic za gospodarski razvoj, zaradi česar so tudi postavke glede stanovanjskih graditev le predvidene smernice. Zaradi tega morebitno preseganje ali nedoseganje števila stanovanjskih graditev nikakor ne bi bilo v nasprotju z zveznim načrtom gospodarskega razvoja.

Glede stanovanjskih graditev se je razvila še daljša polemika med poslanci, pri čemer so bila poglavitna mnenja naslednja: prvič, sredstva za stanovanjske graditve je premalo in jih bo treba občutno povečati; drugič, sredstva za stanovanjske graditve so, vendar pa ni dovolj gradbene operativne, da bi lahko vsa porabila; tretjič, sredstva in gradbene operativne je sorazmerno dovolj, če bi na eni strani

sprostili blokirani del stanovanjskih skladov, na drugi strani pa vplivali na gradbena podjetja, da ne iščejo dobičkov v pretiranih cenah svojih storitev.

Zanimiva je bila razprava tudi o skladih, ki jo je sprožil poslanec Albert Jakopič. V svoji razpravi o tem vprašanju je Viktor Avbelj poudaril, da je še mnogo pomembnejši sklad za izravnavo razlike v zunanji trgovini, iz katerega s pridom črpajo podjetja regrese. Dejal je, da je to sicer v sedanjih razmerah prav, vendar pa bi morali celoten problem regresiranja posebej proučiti in postaviti to dejavnost na objektivnejšo ekonomsko podlago.

Po končani načelni razpravi so se lotili poslanci obravnavne posameznih poglavitih družbenega načrta gospodarskega razvoja LRS za obdobje 1957-1961. Razprava se je nadaljevala v večernih urah.

Ugodna ocena o zadružništvu v Savinjski dolini

Z obiska predsednika Glavne zadružne zveze FLRJ v celjskem okraju

Celje, 6. jan. Po obisku v koprskem in novogoriškem okraju si je danes predsednik Glavne zadružne zveze Jugoslavije Paško Romac ogledal v spremstvu sekretarja OK ZKS Franca Simonoviča in podpredsednika OLO v Celju Mirana Cvenka nekatere kmetijske zadružne ustanove in organizacije v celjskem okraju. Tako je obiskal trgovsko podjetje »Hmezd« in Hmeljarski inštitut v Zalcu, dlje časa pa se je zadrževal tudi na kmetijskem gospodarstvu Vrbje pri Zalcu, kjer ga je sprejel direktor tov. Pečolar.

Ob zaključku obiska v Spodnji Savinjski dolini se je na domu predsednika KZ v Petrovčah Jožeta Jelovčiča razvila zelo zanimiva razprava o problemih proizvodnje hme-

lja, zlasti pa še o najrazličnejših oblikah sodelovanja med proizvajalci in kmetijskimi zadružnimi organizacijami. Pri tem je tov. Romac v razgovoru z našim sodelavcem dejal, da je po kratkem obisku v Spodnji Savinjski dolini dobil vtis, da poslovna zveza in druge zadružne organizacije pozitivno vplivajo na proizvodnjo hmelja in da pri njej

družne zveze Jugoslavije, — imam vtis, da vodijo zadružne organizacije v Savinjski dolini pravilno politiko glede koriščenja tistih sredstev, ki nastajajo kot razlika pri nakupu in prodaji hmelja. Pravilno uporabljanje teh sredstev, se kaže v večanju hmeljskih površin, v izboljšani in povečani proizvodnji in razširjeni reprodukciji.

Po razgovoru s predsednikom OLO Rikom Jermanom je tov. Romac v popoldanskih urah obiskal še Velenje in Sočtanj.

M. B.

Razstava del mojstrske šole prof. Hegedušiča

Ljubljana, 6. jan. Jutri ob 18. bodo v prostorih Jakopičevega pavilona odprli razstavo del umetnikov Državne mojstrske delavnice za likovno umetnost prof. Krste Hegedušiča. Razstavo bosta odprla Zoran Kržišnik, predsednik Jakopičevega pavilona, in prof. Krste Hegedušič iz Zagreba.



Pomoč alžirskim beguncem

Beograd, 6. jan. Jugoslovanski Rdeči križ bo poslal pomoč alžirskim beguncem v Tunisu in Maroku. Kot prvi kontingent te pomoči bodo v kratkem odposlali dva kamiona. (Jugopres)

Sneg ovira promet na Primorskem

Nova Gorica, 6. jan. Potniški avtobusi so zjutraj prispeli v Novo Gorico z večurnimi zamudami zaradi snežnih zametov v hribovitih krajih in poledice v srednjeviških krajih kakor so Goriška Brda, Grgar in drugi. Avtobusa iz Lokeve in Cepovana sta imela na dve uri zamude, ker sta morala šofer in sprevoznik od Prevala do Solikana sama posipati močno poredeno cesto z gramozom. Avtobus, ki je bil sinoči namenjen na Predmejo, se je moral zaradi velikega snežnega zameta vrniti. Na Mrzli Dragi nad Crnim vrhom je zapadlo nad pol metra snega in je avtobus le s težavo izpeljal. Mnogo prepozno je prišel tudi avtobus iz Kala nad Kanalom. Snežinke so sinoči naletavale tudi v Novi Gorici; vendar se je sneg kmalu prevrnil v rahel dež.

Ko to poročamo v hribovitih predvsem goriški smučarji, nameravajo med tednom organizirati krožna potovanja za inozemske turiste.

Krožna potovanja za inozemske turiste

Reka, 6. jan. (Tanjug). Naša najmodernejša potniška ladja »Jedinstvo« je priplula danes v reško lukco, ko je končala svoj poizkusno vožnjo. Dne 20. t. m. bo odpula na prvo krožno potovanje z zastopniki večjega števila tujih potniških uradov. V šestih dneh bo obiskala Benetke, Reko, Split, Dubrovnik in nekatere grške otoke. V ostalem bo ladja »Jedinstvo« s skupinami tujih turistov imela od marca do konca oktobra 7-dnevna potovanja na razdalji Benetke—Split—Dubrovnik—Krf—Benetke. Turistom bo omogočeno, da bodo prav toliko dni lahko prebili na odhodu v enem izmed teh letovišč in se nato vrnili v Benetke. Zanimanje za ta potovanja je zelo veliko, k čemur je precej pripomogla lanska praksa, ko sta naša luksuzna ladja »Jugoslavijska« in »Jadran« prirejali krožna potovanja s tujimi turisti. Ze sedaj je Jadranska linjska plova sklenila s tujimi potniškimi uradi pogodbe za 30 krožnih potovanj iz Benetk do grških otokov. Letos namerava Jadranska linjska plova razen ladje »Jedinstvo« vključiti še nekatere ladje v sistem krožnih potovanj.

Ladja »Jedinstvo« ima približno 3 tisoč BRT in more sprejeti 1200 potnikov. Njena gradnja je veljala okoli 1 milijon 800 tisoč din. Zgradilo jo je v splitski ladjedelnici.

Priprave za volitve

Seja predsedništva glavnega odbora SZDL Srbije — Zvonko Brkič o pripravah na Hrvaškem

Beograd, 6. jan. Pod predsedstvom Jovana Veselinovića je bila dopoldne v Beogradu razširjena seja predsedništva glavnega odbora SZDL Srbije, na kateri so razpravljali o pripravah za volitve zveznih in republiških ljudskih poslancev.

O pripravah za volitve je govoril sekretar glavnega odbora Dušan Petrović, ki je v začetku navedel program zborovanj in konferenc. Do 26. januarja naj bi bili končani zbori volivcev ter izvoljeni delegati za kandidacijsko konferenco. Do 7. februarja naj bi bile končane vse kandidacijske konference, na katerih bi postavili kandidato, do 14. februarja pa naj bi bili končani zbori volivcev, na katerih bi potrdili kandidato za poslance. Ko je govoril o vsebinski pri-

volilne dejavnosti, je Dušan Petrović poudaril, da morajo biti v središču te dejavnosti problemi in naloge, ki jih postavlja naš gospodarski razvoj in ki izvirajo iz perspektivnih in letnih planov, sprejetih v zvezni in republiški skupščini.

Nadalje je poudaril, da so se zbori volivcev že uveljavili kot zelo pomembna oblika neposredne demokracije. Zlasti so prišli do polnega izraza pred zadnjimi volitvami v občinah ljudske odbore. Zbori volivcev so bili kraj, kjer so bile najvažnejše in najkonkretnejše razprave, kjer so postavljali kandidato in razpravljali o njih. Zato naj osnovne organizacije in občinski odbori SZDL začno takoj politične priprave za zborovolivcev, namreč za čimvečjo

udeležbo državljanov na teh zborih, za čimširše razpravljanje, da bi izbrali najboljšje ljudi za delegate na kandidacijskih konferencah itd.

Zagreb, 6. jan. V Hrvaški so se začele priprave za volitve poslancev v Zvezno ljudsko skupščino in Sabor Hrvatske. Ta tedno bodo določili področja zborov volivcev in število delegatov, ki naj jih zbori volivcev določijo za kandidacijske konference. Sestanki zborov volivcev bodo od 25. januarja do 3. februarja.

Sekretar glavnega odbora SZDL Hrvatske Zvonko Brkič je izjavil na sestanku z zastopniki okrajnih ljudskih odborov, da bi morale politične in družbene organizacije podpreti priprave zborov volivcev. Kandidacijske komisije bi se morale sestati najkasneje do 5. februarja, in sicer posebej za izbiro kandidatov za republiko in posebej za izbiro kandidatov za zvezno ljudsko skupščino.

Da bi SZDL mogla stopiti pred javnost s svojimi predlogi, bi morali že pred kandidacijskimi konferencaami sklicati okrajne in občinske plenumne SZDL. Plenumi organizacij SZDL naj bi pooblastili svoja predsedništva, da bi o kandidatih konzultirala vse organizacije, ki so kolektivno včlanjene v Socialistični zvezi.

VČERAJ IN DANES

Zastopnika katoliških duhovnikov pri Aleksandru Rankoviću

Beograd, 6. jan. (Tanjug). — Podpredsednik zveznega izvršnega sveta Aleksander Ranković je danes sprejel predsednika in sekretarja Zdrženja katoliških duhovnikov v Bosni in Hercegovini fra Bona Ostojčića in dr. Karla Karina, ki sta ga seznanila z delavnostjo svoje stanovske organizacije in s perečimi zadevami iz poslovanja združenja, pri čemer sta poudarila, da je združenje našlo polno razumevanje pri pristojnih državnih organih v reševanju konkretnih vprašanj.

Novi srbsko-hrvatski slovar

Beograd, 6. jan. V kratkem bo izšla iz tiska prva knjiga slovarja sodobnega srbsko-hrvatskega jezika, ki ga je že dlje časa pripravljala Srbska akademija znanosti. Prva knjiga bo vsebovala uvod ter besede, ki se začnejo s črkama A in B. Ta knjiga bo imela okoli 800 strani formata Vukovega slovarja. Tudi druga knjiga je pripravljena za tisk in je doslej obdelano gradivo do črke I, ki obsega 94 tisoč besed. Ves slovar naj bi imel okoli 15 knjig s 300 tisoč do 400 tisoč besedami. Počasno sestavljanje tega slovarja je razumljivo glede na bogastvo pomena posameznih besed in težave pri njihovem tolačenju. Ob vsaki besedi bodo navedene tudi vse morfološke in akcentne razlike z vsemi pomeni, imaicami in frazeologijo.

Zbiranje gradiva za ta slovar se je začelo že 1894. leta na pobudo Stojana Novakovića, po čigar smrti je nadaljeval delo dr. Aleksander Belić. Seje z ustanovitvijo Inštituta za srbski jezik pri Srbski akademiji znanosti so začeli 1948. leta sestavljati slovar.

Ta slovar bo zadovoljil veliko kulturno potrebo. Za vsestransko spoznavanje srbsko-hrvatskega jezika, nješovega bogastva, pravilnosti, lepote in izražanja bo ta slovar s svojim obsegom za razliko od druge izdaje Vukovega slovarja iz leta 1852 s 47 tisoč besedami in Broz-ivekovičevega slovarja iz leta 1901 s 65 tisoč besedami neprecenljive vrednosti.

Avtobusni promet v turistični sezoni

Split, 6. jan. (Tanjug) Razen železnice, letalskega in ladijskega prometa se bo v prihodnji turistični sezoni znatno zboljšal tudi avtobusni promet, ki bo povezal mnoge kraje v notranjosti države z jadransko obalo. To so poudarili na konferenci avtobusnih podjetij Hrvatske, ki so se udeležili tudi zastopniki ustreznih podjetij Srbije ter Bosne in Hercegovine. Razen z novimi avtobusnimi programi, se bo turistični promet znatno zboljšal tudi z uvedbo večjega števila sodobnih potniških avtobusov.

Poleg sarajevskega avtobusnega podjetja, ki je že lani vzdrževalo promet med Sarajevom in Splitom, bo v bodoči sezoni na isti razdalji vzdrževalo zvezo tudi splitsko podjetje »Prometa«. Isto podjetje bo uvedlo tudi zvezo med Splitom in Plitvičkim jezeri. Zadarsko avtobusno podjetje bo uvedlo s 1. junijem dve progi do Zagreba, medtem ko bo beogradsko podjetje »Lasta« uvedlo zvezo med Beogradom in Splitom.

Avtobusno podjetje »Vojvodina« bo uvedlo v turistični sezoni zvezo med Novim Sadom in Splitom, banjaluško podjetje »Prevoze« za med Banjo Luko in Splitom. Razen tega bo v sezoni Sarajevo povezano s Splitom še z eno progjo čez Mostar, Zagreb s Splitom s progjo čez Bogojevo in Livno. Dubrovnik pa z Ohridom čez Skoplje. Letos bo uvedena prvokrat tudi

avtobusna zveza med Splitom in Dubrovnikom, kar bo znatno povečalo zanimanje turistov za manjša letovišča ob tej progi.

Na konferenci so poudarili, da bo letos prvokrat po vojni izdani tudi enoten avtobusni vozni red za vse države.



Včeraj popoldne je bila v Ljubljani pokopana najstarejša slovenska igračka Augusta Cerar-Danilova. Pokojnico so na zadnji pokopališči prijatelji, predstavniki našega gledališkega življenja in številni občudovalci njene umetnosti.

Na Gorenjskem - turizem v ospredju

Po vsej Gorenjski, posebno pa v glavnih turističnih središčih, že nekaj tednov razpravljajo razni upravni in družbeni organi, od svetov za blagovni promet in turizem, ki so pristojni za zadeve turizma in gostinstva, ljudskih odborov, pa tja do turističnih društev in odborov SZDL o stanju v našem turizmu in gostinstvu. Gorenjska turistična podzveza je izdala ob tej priložnosti obširno poročilo o stanju v tej naši gospodarski panogi, ki sedaj lahko služi kot podlaga za razpravljanje. V tem poročilu so tudi številni predlogi, kaj storiti, da pridemo enkrat tudi tu na zeleno vejo, oziroma da se vsaj premaknemo s te mrtve točke. O teh številnih predlogih in sklopah, ki jih posamezni organi ugotavljajo in sprejemajo, pa bo končno razpravljaj tudi Okrajni ljudski odbor v Kranju. Ta bo na podlagi tako široke razprave sprejel načela in določene smernice za nadaljnji razvoj turizma na Gorenjskem.

Poglejmo v kratkem pripombe in predloge, ki jih Gorenjska turistična zveza navaja v svojem poročilu.

Prav je, da štejemo tudi turizem in gostinstvo med samostojne gospodarske panoge. Pri tem pa smo do pred kratkim pozabljali, da vsaka gospodar-

ska panoga zahteva investicij in sredstev in da šele potem lahko pričakujemo, da se nam bodo ta sredstva obrestovala. Seveda mora tudi to vlaganje imeti ekonomsko upravičenost kot investicije v drugih gospodarskih panogah, le da jih moramo gledati s širšega splošnega stališča. Turizem in gostinstvo imata brez dvoma velik vpliv na trgovino, obrt, promet ter ostale gospodarske panoge. Tu smo doslej dokaj grešili. Vlagali smo le toliko, kot je bilo za najnujnejšo opremo in vzdrževanje potrebno in nič več. Ta na način se ni bilo mogoče kosati s sosednjimi letovišči v tujini, ki s svojimi napredkom v turizmu prav našim alpskim letoviščem najhujše konkurirajo. V bodoče bo bolje. Pri tem pa bo treba gledati predvsem na to, da se bo investiralo tja, kjer je najbolj potrebno. Ne sme se nam zgoditi, da bi gradili v razdalji 30 km dve letovišči pa nimamo nobene zgrajene, ali postaviti s takimi žrtvami žičnico v Kranjski gori in nekako športno središče, v Planici; pa na drugi strani nimamo nobenih gostinskih kapacitet.

Če hočemo, da bodo naša gostinska podjetja, naš turizem domosti, je treba izkoriščanje kapacitet povečati. Po podatkih znaša izkoriščenost kapacitet pri nas le okoli 20%, dočim znaša evropsko povprečje okoli 36%.

Posebna naloga gostinskih in seveda tudi oblastnih organov naj bi bila pozornost za povečanje strokovne usposobljenosti vodilnega gostinskega osebja z uvedbo novega, bolj stimulativnega načina nagrajevanja. Težko je verjeti, da ima le 6 direktorjev od 18 večjih hotelov v okraju neko gostinsko spravevalo. Ali ne bi bilo primerno, da bi ta direktorje, ki le nekaj časa delajo v gostinstvu poskušali izolirati tako, da bi jih poslali na prakso v naše največje dobro urejene hotele.

Tudi o socialnem turizmu bo treba spregovoriti. Ta se je v zadnjih letih silno razmahnil in zajel večji del zmogljivosti v gornje savski dolini. Vsakdo razume, da je treba tudi ta turizem podpirati, vendar bi moral enkrat že določiti kraje, kjer naj se razvija, katere objekte lahko zajame in katere je treba pustiti za splošni turizem. Tu bo moralo tudi socialno zavarovanje prisločiti in zgraditi take objekte, ki so za njegovo potrebo najbolj primerni.

Prav tako se pojavljajo problemi s počitniškimi domovi, ki jih razna podjetja ustanavljajo

tako, da kupujejo zasebne stavbe in jih nato predelujejo za svoje potrebe. Ali je prav, da imamo na Bledu že vrsto takih počitniških domov, ko vemo, da na drugi strani ne prispevajo ničesar za razne komunalne in druge naprave, dasi jih prav tako porabljajo kot vsi drugi gosti.

Družbeni in oblastni organi na Gorenjskem menijo, da je treba v zvezi z razvojem turizma mnogo bolj podpirati planinska društva, dalje lovске in ribiške organizacije, muzejska društva in podobno. Vse to dopolnjuje turizem in privlači goste v naše okraje. Prav tako prevladuje mnenje, da se bodo občinski ljudski odbori in tudi politične organizacije morale bolj pozanimati za razvoj turizma in gostinstva na Gorenjskem.

B. B.

Novo!
Roger Pevrefitte
KLJUČI SV. PETRA.
Lepo vezano 690 din.
V VSEH
KNJIGARNAH!

Zasedanje ljudskih skupščin Srbije ter Bosne in Hercegovine

Beograd, 6. jan. Dopoldne se je začelo zasedanje Ljudske skupščine Srbije. Republiški zbor in Zbor proizvajalcev sta sprejela na ločenih sejah naslednji dnevi red: razprava o predlogu družbenega plana Srbije za leto 1958, o predlogu proračuna Srbije za leto 1958, o predlogu zakona o zaključnem računu Srbije za leto 1956, o predlogu zakona o izpremembah in dopolnitvah zakona o pristojnosti ljudskih odborov in pristojnosti ljudskih odborov občin in okrajev v zadevah, določenih z republiškimi predpisi, o predlogu zakona o izpremembah in izpolnitvah zakona o pravcih in dolžnostih, izvolitvi in o odpočitku ljudskih poslancev Srbije, o predlogu zakona o odobritvi za ključnega računa investicijskega sklada Srbije za leto 1955 in o poročilu odbora za prošnje in pritožbe v letu 1957.

Republiški zbor je sprejel v svoji dnevi red tudi razpravo o predlogu zakona o pravcih in dolžnostih organov za notranje zadeve v avtonomnih enotah, o predlogu zakona o šolah za strokovno usposabljanje zaposlenih delavcev, o predlogu odločbe o ustanovitvi višje me-

dicinske šole v Beogradu, o predlogu odločbe o potrditvi uredb izvršnega sveta Srbije ter o predlogu odločbe o potrditvi odločb o izpremembah in izpolnitvah okrajnih statutov.

Po ločenih sejah sta imela skupščinska zbora skupno sejo, na kateri je zastopnik izvršnega sveta Srbije, Mihajlo Svabić, podal ekspozice o predlogu družbenega plana LR Srbije za leto 1958.

Sarajevo, 6. jan. Dopoldne sta se sestala oba zbora Ljudske skupščine Bosne in Hercegovine zaradi razprave o predlogu družbenega plana in proračuna Bosne in Hercegovine za l. 1958. Na dnevnem redu je tudi predlog zakona o pristojnosti ljudskih odborov občin in okrajev ter njihovih organov.

Na skupni seji obeh zborov je podal ekspozice o predlogu družbenega plana podpredsednik republiškega izvršnega sveta Šefket Maglajić, o predlogu proračuna pa član izvršnega sveta in državni sekretar za proračun Bosne in Hercegovine Hajro Kapetanović.

To je bilo zadnje zasedanje Ljudske skupščine Bosne in Hercegovine tretjega sklicanja.

Oh robu dogodkov

Zboljšanje?

Govod britanskega predsednika Macmillana je v precejšnji meri presenetil mednarodno javnost ter povzročil zaradi svojih predlogov po vsem svetu veliko pozornost. Se pred nečim je laburistična opozicija obtoževala Macmillana, da je v zunanji politiki prirepanik ameriške politike, njihova politika je neelastična in ne upošteva razpoložene evropske javnosti. Skratka, slišale so se številne pritožbe na račun vlade, ki je zgubila pobudo ter ni ničesar storila na poti za zblíževanje z Moskvjo.

Ce ocenjujemo Macmillanov govor v celoti, ma človek vtis, da je skušal s to potezo rešiti več vprašanj. Skušal si je ustvariti primerno vzdušje pred potovanjem po državah britanske skupnosti narodov, Veliki Britaniji pa v diplomaciji vrniti povojni ugled, ko je London vodil svojo lastno, britansko zunanjo politiko. - Hkrati pa je bil v svojem govoru prisiljen tudi delno popuščati pred zahtevami javnega mnenja, ki je razpoloženo za razgovore s Sovjetsko zvezo. Kar zadeva odnose Vzhod-Zahod se je postavil na kompromisno stališče: sporazumevanje ali sila. Tudi v mnogih drugih vprašanjih je ostal zvest starim stališčem: Velika Britanija je še vedno naklonjeno vojaški krepitvi Atlantiskega pakta, graditvi raketnih oporišč in uporabi raketne obrambe. Ta stališča spominjajo na poglede ameriškega zunanjega ministra Dullesa, ki tudi danje še vedno prednost vojaški strani sodelovanja med zavezniki in veruje v moč politike sile. Na račun Dullesovih stališč je bilo slišati tudi v ZDA v zadnjem času zelo ostre kritike.

Vendar bi bilo pretirano pričakovati, da Macmillanov govor pomeni že nekakšen preobrat, bistveno spremembo angleške zunanje politike. Macmillan je sicer predlagal, da bi bila Velika Britanija pripravljena razgovorjati se s Sovjetsko zvezo o sklenitvi svečane pogodbe o nenapadanju, ker bi to nobenemu ne škodilo, pač pa bi utegnila biti taka pogodba koristna. Pot od priznanja potrebe po razgovorih pa do samih razgovorov je zapletena in težavna. Sedaj nismo še niti v položaju priznanja potrebe po razgovorih.

Macmillan je prišel s svojo pobudo v trenutku, ko je znano, da je States Department nerazpoložen za kakršenkoli sporazum ali razgovore o važnejših mednarodnih vprašanjih s Sovjetsko zvezo. Če tudi v Washingtonu še niso uradno komentirali Macmillanovega predloga, ni ostalo prikrita, da so nerazpoloženi do najnovejše britanske pobude; v Washingtonu so se slišale izjave, da bi spogodba o nenapadanju v sedanjem trenutku bolj škodovala kot koristila. Značilno pa je, da britanska pobuda ni našla ugodnega odmeva tudi v Moskvi, kjer so se doslej ocenili kot »grob protisovjetski napad«.

Mnenja o britanski pobudi se dokončno še niso izkristalizirala in šele v nekaj dneh e bo pokazalo, koliko je pripevala k ustvarjanju boljše mednarodnega vzdušja. Predvsem javnost pričakuje, da bo britanski predsednik v tem času se nekatera stališča pojasnil in dopolnil. V Washingtonu pripravljajo sedaj odgovor na Bulganinovo pismo. Ali bo zaradi britanskega stališča odgovor bolj mehak in bo puščal možnosti za nadaljnje razgovore? Ali bo Macmillanov govor prispeval k zblíževanju gledičev?

Končno ima človek le vtis, da se ustvarjajo pogoji za »zboljšanje mednarodnega položaja in če se bo pokazalo, da je bil Macmillanov govor kaj več kot taktična diplomatska poteza, potem bo tudi za govor nov prispelvek k popravljanju odnosov med Vzhodom in Zahodom. Po Dullesovih nepomirljivih »zjavah je bil Macmillanov govor dejansko prvi pomirjujoči glas uradnega Zahoda. Vendar je položaj še vedno negotov ter bi bilo težko že sedaj reči, da že vse to pomeni, kako bo prišlo v kratkem do izboljšanja mednarodnega položaja. Na Zahodu se še vedno močno razširjena stališča proti razgovorom med Vzhodom in Zahodom. S. L.

Grške trgovske zveze

Atene, 6. jan. (Tanjug). — Obseg trgovinske zamenjave med Grčijo in Sovjetsko zvezo se je v letu 1957 povečal za dvakrat v primeru s prejšnjim letom.

Yalsko posvetovanje

V začetku februarja bo na yalski univerzi posvetovanje ameriških znanstvenikov, ki bodo skušali dognati v kakšnem položaju so ZDA glede na mednarodno konkurenco

WASHINGTON, 6. jan. (AFP) Odbor predsednika Eisenhowerja za vprašanja znanstvenih in inženirskih strokovnjakov je sporočil sinoči, da bo v začetku februarja konferenca uglednih ameriških osebnosti, na kateri bodo razpravljali o napredku v ZDA na znanstvenem področju. Konferenca bo na yalski univerzi in se je bo udeležilo sto uglednih ameriških znanstvenikov, prosvetnih delavcev in zastopnikov industrije in sindikatov.

Namen konference je, da dožene, v kakšnem položaju so ZDA na področju svetovne konkurence v znanosti in tehniki. Na dnevnem redu je tudi vprašanje znanstvenega izobraževanja v ameriških šolah, gospodarskih posledicah nedostopnega znanstvenega programa in drugo. Odbor za vprašanja znanstvenih in inženirskih strokovnjakov je bil ustanovljen leta 1956 in ima nalogo povezati in spodbuditi prizadevanja za vzbujanje manjkajočih znanstvenih strokovnjakov v ZDA. Na konferenci na yalski univerzi bo govoril tudi James Killian, posebni svetovalec predsednika ZDA za znanstvena vprašanja.

Vodja odbora za zgraditev projektilov v ameriški mornarici general Bernard Schriever in vodja oddelka za balistične izstrelke ameriške vojske general George Medaris sta izjavila v televiziji, da je Sovjetska zveza danes pred ZDA ne le v proizvodnji medkontinentalnih balističnih izstrelkov, pač pa tudi v proizvodnji balističnega orožja srednjega dosega. General Schriever je izrazil prepričanje, da bodo ZDA še pred letom 1960 lahko nadoknadile

Ceste med Indijo in Nepalom

New Delhi, 6. jan. (AP). Združene države Amerike, Indija in Nepal so danes sklenili sporazum o sodelovanju pri graditvi cest med Indijo in Nepalom. To bo eden izmed programov teh treh držav, ki bodo financirani iz sklada predsednika Eisenhowerja za gospodarski razvoj.

Sukarno potuje

Indonezijski predsednik je prispel včeraj v New Delhi — Skupaj bo obiskal šest držav

DŽAKARTA, 6. jan. (Reuter) Indonezijski predsednik Sukarno je danes iz Džakarte prispel v New Delhi. V indijski prestolnici bo ostal samo nekaj dni, nato pa bo nadaljeval potovanje po drugih azijskih in afriških državah. Obiskal bo skupno šest držav.

Pred odhodom na potovanje je indonezijski predsednik poslal narodu poslanico, v kateri poziva vse Indonezije, naj branijo svojo enotnost. V sporočilu pravi, da je bilo njegovo potovanje organizirano že pred tremi meseci. Potovanje mu je svetoval zdravnik. V vsaki državi, ki jo bo obiskal, bo Sukarno delal v korist indonezijskega naroda in republike. Med njegovim potovanjem ga bo nadomestil predsednik parlamenta Sartono, ki je pred kratkim podal zaobljubo kot podpredsednik republike.

Iz krogov, ki so znani z nizozemsko diplomatsko mislijo v Ko se je vrhovni poveljnik egiptovske vojske general Amer nembra mudil v Moskvi, je Sovjetska zveza ponudila Egipetu posojilo 700 milijonov rubljev za dobo 12 let in proti 2,5%

MALA EVROPA V PARIZU

Paris, 6. jan. (Tanjug). Ministri za zunanje zadeve šestih držav »Male Evrope« so danes v zadnjih 14 dnevih drugič zbrali v Parizu, da bi se sporazumeli glede sedeža in članov komisije skupnega tržišča in Evratoma. Sporazumi o evropeističnih projektih so uradno začeli veljati 1. januarja. Naloga ministrov je, da nujno ukrepanje glede začasnih organizacijskih korakov »Male Evrope« v kateri bi v prihodnjih 17 letih popolnoma svobodno krožilo blago, delovna sila in kapital.

Ministri za zunanje zadeve Francije, Nemčije, Italije, Belgije, Nizozemske in Luksemburga se bodo, kakor se je zvedelo, zbrali tudi jutri, čeprav so o spornih vprašanjih glede

svoj zaostanek v proizvodnji projektilov srednjega dosega. Tvrdila »Crysler« je dobila naročilo za 52 milijonov dolarjev za izdelovanje projektilov. Od tega je 30 milijonov dolarjev namenjenih za projektile srednjega dosega »Jupiter«. Ameriška vojska je sporočila, da je že pripravljeno vse, kar je potrebno za zgraditev »Jupitra«.

Drugi umetni zemljin satelit je davi do 4 ure 901 krat obkrožil zemljo. Radio Moskva v zadnjem poročilu o drugem satelitu ni navedel nikakih podatkov o prvem sputniku.

Nova Ben Gurionova vlada

Jeruzalem, 6. jan. (AFP). Pet strank bivše izraelske koalicijske vlade je privolilo na sodelovanje v novi Ben Gurionovi vladi, zato menijo, da je vladna kriza s tem rešena. Predsednik Ben Gurion bo jutri predložil parlamentu seznam članov svoje nove vlade.



Ben Gurion

Bitke na iranski meji

Teheran, 6. jan. (AFP). Iranške čete so se včeraj spopadle s pripadniki nekoga plemena v južni pokrajini Fars. Ubit je bil 1 vladni vojak, pripadniki tega plemena so imeli tri mrtve, 50 pa je bilo ujetih. V uradnem sporočilu je rečeno, da so oboroženi člani tega plemena napadali in vzeli za talca nekoga polkovnika iranske vojske.

Zahodnonemški parlamentarci na Formozi

Bonn, 6. jan. (AP). Skupina zahodnonemških parlamentarcev in predstavnikov industrije je danes odpotovala na 14-dnevni obisk na Formozo, kjer bo proučila možnosti za razširitev medsebojnega gospodarskega sodelovanja. Zahodnonemško delegacijo vodi podpredsednik Bundestaga Richard Jäger.

Dvainosemdeset rdečih rož

Od našega stalnega dopisnika

Berlin, 6. jan. Ko je bilo vse pripravljeno, si je junak dneva obrisal znoj s čela, pomel roke in se zahvalil popolnoma protokolarno: polnih sedem ur je tekla v nedeljo reka gostov skozi predsedniško palačo v Bonnu. Zunaj pred železno ograjo so prebivalci glavnega mesta Zahodne Nemčije obdujuče opazovali avtomobile z znanimi in nezanimimi zastavami in poslušali koracične godbe na pihala Bundeswehra. Kancler Adenauer, »večni kancler«, je slavil svoj 82. rojstni dan.

SAMPANJEC ZA GOSPODE GENERALE

Najprej so, do minute točno, čestitali namestniki kanclerjevega urada. Sledili so — držeč se običajnega voznega reda — ministri za prehrano, predsednik Bundestaga, člani vlade, ministri za obrambo z generali, tuji diplomati, predstavniki političnih strank in sindikata. Ob strani so stali novinarji z be-



Kancler Adenauer

ležnicami in zapisovalci: dva srebrna svečnika, knjiga o vzgoji rož, hrib iz marčopana (darilo prehrambene industrije), 82 rdečih rož od predsednika Bundestaga dr. Gärstenmeyerja, tri minute z britanskim veleposlanikom in osem minut z njegovim sovjetskim kolegom Smirnovim. »Bilo je precej ugodno«, je rekel ob odhodu sovjetski veleposlanik. »Kancler Adenauer je bil dobro razpoložen.« Kaj je razgovarjal s Smirnovim? so vprašali novinarji. Adenauer jim je povedal, da se bo predstoječa volilna kampanja v severnem Porenju vodila v duhu novega karnevalskega šlagerja »Stari bo ostal«. Pripomnil je, da se pesem nanaša na stare delžnike in dodal, da se »z novinarji in malimi otroki ne sme pripraviti.« Toda dejstvu, da se je kancler Adenauer zadržal dlje s sovjetskim veleposlanikom, ki je nato vodil daljše razgovore z državnim sekretarjem Hallstetnom, pripri-

sujejo tu poseben značaj, toliko bolj, ker je bil to prvi stik po zasedanju Atlantskega pakta v Parizu. Tukai trdijo, da je kancler Adenauer obvestil Smirnova, da bo predsednik sovjetske vlade Bulganin kmalu dobil njegov odgovor, v katerem bo, kakor predpostavljajo, šef zahodnonemške vlade predlagal »diplomatske razgovore z ZSSR«. Na kakšni ravni? Ne na najvišji, pravijo v Bonnu in trdijo, da Rusom ni treba omogočiti, da bi »držal propagandne govore, ampak jim je treba dati prilžnost, da pokažejo, kaj žele storiti za popuščanje v svetu«. V zahodnonemški prestolnici so očitno pozabili, da se prvi korak na poti mednarodnega popuščanja danes pričakuje prav od njih.

»Sampanjca za gospode generale«, je vzkliknil radostno kancler Adenauer, ko so se na vratih pojavili ministri za obrambo Strauss s skupino generalov v uniformah. Nato je nazdravil današnjemu novemu »Wehrmacht«. Generali so odzdravili: Adenauer je končno človek, kateremu se morajo zahvaliti, da jim je ponovno dovolil obleči uniforme. »Vrnil je zvezno republiko v skupnost svobodnega sveta«, so pisali uvodniki. To tudi drži, toda, kaj sedaj? Po kateri poti bo krenila Adenauerjeva Nemčija? Človek ima kdaj vtis, da to niti samemu kanclerju Adenauerju ni povsem jasno. V Bonnu vlada zaenkrat marljivo proučuje odgovor na Bulganinovo pismo, predlog Macmillana o paktu Vzhod—Zahod in načrt o deatomiziranih conah v Evropi.

»Ali ne bi bilo bolje, da bi vlada del te marljivosti porabila za sprejetje nekaterih originalnih lastnih načrtov — vprašujejo opazovalci. Toda tega res ni treba pričakovati.

RAZGOVORI O RAKETAH MED FRANCIJO IN ZDA

Paris, 6. jan. (AFP). Pooblašteni pariški krogi trdijo, da se še niso začeli francosko-ameriški razgovori o nakupu ameriških projektilov srednjega dosega in postavitvi izstrel-

PROCES BREZ TOZILCA IN OBTOŽENA

Velika, 700 let stara dvorana v Lübecku, ni bila dovolj velika, da bi dopoldne lahko sprejela vse radovedneže; spustili so le 50 novinarjev in snemalcev od doma in iz tujine ter 350 drugih interesentov. Drugi — nekaj sto ljudi — so morali ostati pred zaprtimi vrati. Večina se jih ni vrnila domov: »Mogoče nas bodo spustili«, so menili. Niso jih spustili, toda oni se še vedno sprehajajo pred portno dvorano in čakajo: tisto, kar se dogaja v dvorani, je edinstven dogodek po vojni. Prav gotovo za pomorske, toda ne samo za nje.

Pri tem procesu ni niti tožilca, niti obtožnih. Pomorsko sodišče želi samo zvedeti vzrok neke nesreče, ne pa tudi obdobja eventualnih krivcev. Za katero nesrečo gre, ni težko uganiti: 21. septembra lani se je potopila v orkanu šolska jadrnica »Pamir«, ki je bila natovljena z žitom, na poti iz Južne Amerike v Hamburg. Skupaj z jadrnico je utonilo 80 članov posade. Rešilo se jih je vsega šest. Ti bodo glavne priče v procesu, ki se je danes začel v Lübecku. Predseda mora odgovoriti na nekaj vprašanj: ali so krivi tragedije »Pamir« ljudje, ladja ali vremenske nepriklje, ali oi se nesreča lahko preprečila, ali bi se v njej potopila vsaka ladja ali samo jadrnica, ali se jadrnice sploh lahko pušča na morje? Na ta in podobna vprašanja bodo poskušali odgovoriti izkušeni pomorski strokovnjaki, inženirji, meteorologi in kapitanji. Od mnogih odgovorov je v veliki meri odvisna usoda jadrnice v Zahodni Nemčiji sploh.

Kazen ne bo izrečena, toda to niti ni tako pomembno. Spomin na 80 mornarjev, ki so utonili v Atlantiku, ne zahteva maščevanja. Zahteva le, da se stori vse, da bi se podobne nesreče v bodoče preprečile.

Zeljko Brista

TELEGRAMI

KARAČI — Afganistanski kralj Mohamed Zahir šah bo uradno obiskal Pakistan. Na obisku bo ostal pet dni.

KJÖBENHAVEN — Devetega januarja bo v Kjöbenhavn sestanek danskih in norveških vojaških predstavnikov severnega poveljstva atlantskega pakta.

BREMEN — V Zahodni Nemčiji so izdelali prvi helikopter, drugi svetovni vojni. Helikopter se premika s hitrostjo 160 kilometrov na uro. V njem se vozi na enkrat lahko dva pilota in dva potnika.

LONDON — Britansko oceansko letalo tipa »Britanija« je preletelo danes razdaljo od New Yorka do Londona v rekordnem času 7 ur in 57 minut. V letalu je bilo 18 potnikov. Prejšnji rekord je znašal 8 ur in 3 minute.

DETROIT — V ZDA je danes skupno 56 milijonov 101.000 potniških avtomobilov, kar pomeni, da ima 75 odstotkov družin svoje avtomobile. V primeru z letom 1947 se je število avtomobilov v Ameriki zvišalo za okrog 26 milijonov. Lastniki motornih vozil so plačali državi v letu 1957 rekordno vsoto 8 milijard 200 milijonov davka.

MOSKVA — V Kirgiziji j padel na zemljo velik meteor, ki se je v padcu popolnoma razpadel. Kirgiska akademija znanosti je poslala na kraj pada odpravo znanstvenikov.

HONGKONG — Kitajske delovne brigade delajo cesto čez gorovje Tien San, ki je vedno pod ledom. Cesta bo vezala severne in južne predele pokrajine Sinkjang.

TOKIO — Panamska tovorna ladja »Alola« za 6068 brt se je včeraj potopila severno od Filipinov. Od 46 članov posadke je 45 moških rešila neka japonska ladja.

JOHANNESBURG — V severnem Transvalu je zaradi poplav v nevarnosti prehrana 15.000 ljudi. Pretrgane so tudi poštne zveze in železniška prega med severnim Transvalom in Južnoafriško unijo.

KARAKI — Afganistanski kralj Mohamed Zahir šah bo uradno obiskal Pakistan. Na obisku bo ostal pet dni.

KJÖBENHAVEN — Devetega januarja bo v Kjöbenhavn sestanek danskih in norveških vojaških predstavnikov severnega poveljstva atlantskega pakta.

BREMEN — V Zahodni Nemčiji so izdelali prvi helikopter, drugi svetovni vojni. Helikopter se premika s hitrostjo 160 kilometrov na uro. V njem se vozi na enkrat lahko dva pilota in dva potnika.

LONDON — Britansko oceansko letalo tipa »Britanija« je preletelo danes razdaljo od New Yorka do Londona v rekordnem času 7 ur in 57 minut. V letalu je bilo 18 potnikov. Prejšnji rekord je znašal 8 ur in 3 minute.

DETROIT — V ZDA je danes skupno 56 milijonov 101.000 potniških avtomobilov, kar pomeni, da ima 75 odstotkov družin svoje avtomobile. V primeru z letom 1947 se je število avtomobilov v Ameriki zvišalo za okrog 26 milijonov. Lastniki motornih vozil so plačali državi v letu 1957 rekordno vsoto 8 milijard 200 milijonov davka.

MOSKVA — V Kirgiziji j padel na zemljo velik meteor, ki se je v padcu popolnoma razpadel. Kirgiska akademija znanosti je poslala na kraj pada odpravo znanstvenikov.

HONGKONG — Kitajske delovne brigade delajo cesto čez gorovje Tien San, ki je vedno pod ledom. Cesta bo vezala severne in južne predele pokrajine Sinkjang.

TOKIO — Panamska tovorna ladja »Alola« za 6068 brt se je včeraj potopila severno od Filipinov. Od 46 članov posadke je 45 moških rešila neka japonska ladja.

JOHANNESBURG — V severnem Transvalu je zaradi poplav v nevarnosti prehrana 15.000 ljudi. Pretrgane so tudi poštne zveze in železniška prega med severnim Transvalom in Južnoafriško unijo.

RAZGOVORI O RAKETAH MED FRANCIJO IN ZDA

Paris, 6. jan. (AFP). Pooblašteni pariški krogi trdijo, da se še niso začeli francosko-ameriški razgovori o nakupu ameriških projektilov srednjega dosega in postavitvi izstrel-

lič na francoskem ozemlju. Pač paše v Washingtonu pogovarjata francoski veleposlanik Alphan in vodja State Departmenta Dulles o pogojih za začetek razgovorov o vsem tem, zlasti pa o uporabi projektilov in nekaterih tehničnih in finančnih vprašanjih. O omenjenih vprašanjih so govorili septembra lani strokovnjaki obeh držav, Dulles in Pineau sta o tem govorila novembra v Washingtonu, decembra pa med pariško konferenco atlantskega pakta. V Parizu opozarjajo, da je stališče Francije glede postavitve izstrelšč za rakete ter raket samih ostalo nespremenjeno. Te dni je isto povedal predsednik Gaillard v intervjuju, ki ga je dal nekemu ameriškem časopisu. Rekel je, da se v Parizu še niso odločili glede tega, da Francija ne bo imela nič proti postavitvi izstrelšč za rakete na njenem ozemlju, da pa so za to potrebni uvodni razgovori.

Vohunski proces v Damasku

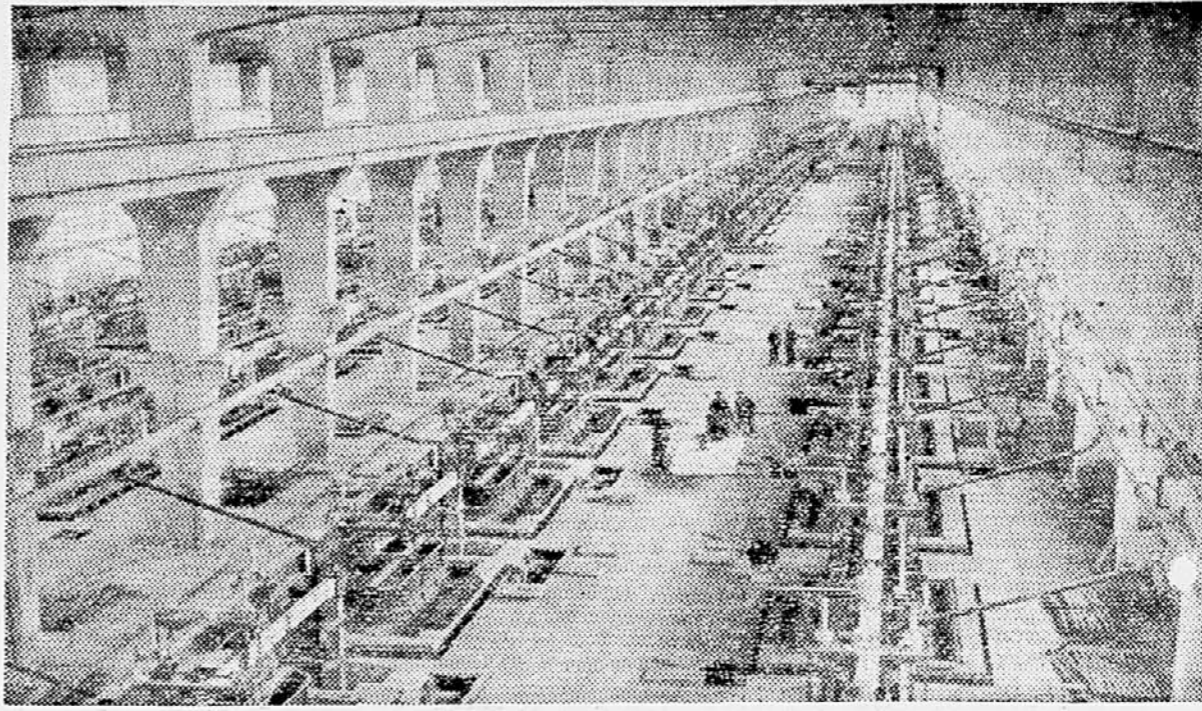
Damask, 6. jgn. (AFP) Danes se je v Damasku pred vojaškim sodiščem začela obravnava proti bivšememu uslužbencu britanskega veleposlanštva v Damasku Georardu Neimu in carniku Wahidu Mihli. Oba sta obdolžena, da sta vohunila v korist britanskemu veleposlanstvu v Bejrutu.

Ob izpolnitvi plana proizvodnje aluminija

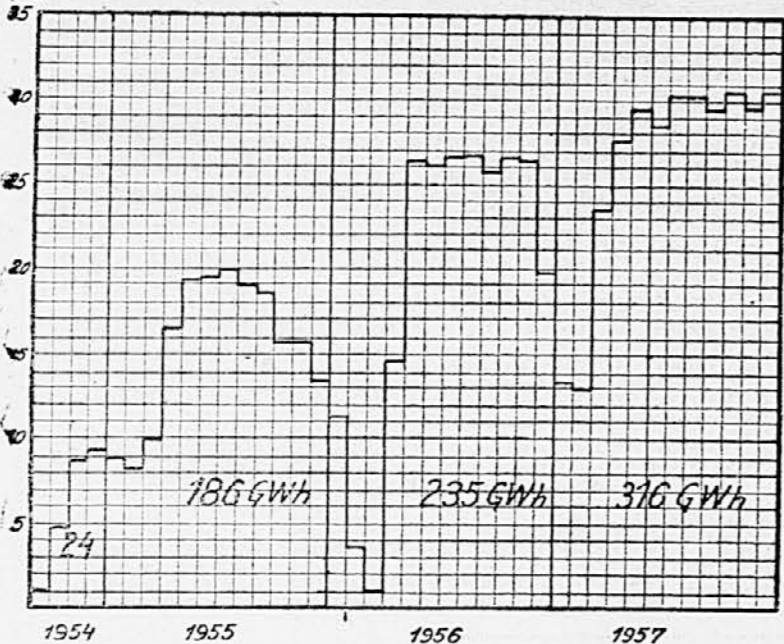
Kratko poročilo v »Slovenskem poročevalcu« je opozorilo našo javnost, da je tovarna glavnice in aluminija v Kidričevem 26. decembra 1957 uresničila letni proizvodni načrt. Tega dne so namreč dosegli plan proizvodnje glavnice. Načrt proizvodnje aluminija pa so dosegli že 13. oktobra in so ga do konca leta presegli približno 60%.

35.000 elektrificiranimi gospodinjstvi, 5000 poslovnimi in društvenimi prostori, 4000 žarnicami cestne razsvetljave, z industrijo, prometom in obrtjo porablja malo več ko tretjino energije, ki jo prejema tovarna v Kidričevem. Okoli 280.000 elektrificiranih gospodinjstev v Sloveniji bo v najboljšem primeru porabilo 300 milijonov kilovatskih ur na leto šele leta 1969, sedaj pa prejema nekaj manj kot tri četrti odjema tovarne aluminija.

Z diagrama vidimo, da je tovarna aluminija v Kidričevem vesko zimsko nekoliko zniževala odjem, v zimski 1955-56, ki je bila energetsko zelo kritična, pa je za kratek čas celo popolnoma ustavila obratovanje. Podobne pojave zasledujemo tudi pri inozemskih tovarnah aluminija, ki so odvisne od vodnih elektrarn. Upamo pa, da do tega to zimo pri nas ne bo prišlo, če bo vodno stanje na naših rekah količkaj zadovoljivo. Vsekakor pa proizvodnja več ko dve milijardi kilovatskih ur v naših javnih elektrarnah kaže, da ima proizvodnja aluminija pri nas trdno podlago, ki pa jo je treba izgrajevati še naprej. Dr. V. S.



Notranjost ene izmed hal v tovarni aluminija v Kidričevem



Dobava električne energije tovarni glavnice in aluminija Kidričevem od začetka obratovanja do konca 1. 1957. GWh — milijon kWh.

mo za tretjino. To je pomemben uspeh, kajti do treh letih obratovanja pri tako zamotnem procesu doseči proizvodnjo 15 tisoč ton aluminija letno, ni lahka stvar.

Uspeh tovarne je tudi uspeh našega celotnega gospodarstva, zlasti pa tistih panog, ki omogočajo proizvodnjo aluminija. Tu mislimo predvsem na naše elektrogosudarstvo. Ni si moglo zamisliti uspešne proizvodnje aluminija brez redne dobave električne energije, kajti brez električne energije proizvodnja aluminija ni mogoča. Tovarna aluminija v Kidričevem porablja ogromne količine električne energije. V letu 1957 je podjetje Elektro Maribor okolica dobavilo tovarni aluminija iz omrežja Elektrogosudarstva skupnosti Slovenije okoli 316 milijonov kilovatskih ur električne energije. To količino je mogoče dojeti samo s primerjavo. Tako n. pr. Ljubljana

1969, sedaj pa prejema nekaj manj kot tri četrti odjema tovarne aluminija. Na lestvici veleodjemalcev električne energije v državi zavzema tovarna v Kidričevem prvo mesto. Kidričevemu sledita tovarna dušika in Rusah in železarna Zenica. ki pa skupaj ne dosega porabe Kidričevega.

Za naše elektrogosudarstvo je zadovoljitev potreb tovarne v Kidričevem resen problem, saj pomeni skoraj četrtino porabe električne energije na območju Slovenije. To velja zlasti za zimске mesece, ko se zmanjšuje dotok vode v naših rekah. Razen tega pa je Kidričevu zelo občutljiv odjemalec, ker vsaka prekinitev dobave pomeni izpad dragocene proizvodnje, povzroča pa tudi okvaro naprav, ki ob vsakem ponovno začetem obratovanju zahtevajo devizna sredstva.

Zato je razumljivo, da je bila že od samega začetka obratovanja za tovarno aluminija električna energija vedno največji in najvažnejši problem. Zato je tudi razumljivo, če naglasimo važnost električne energije, ko govorimo o doseženem planu proizvodnje aluminija.

Kako se je odvijala dobava energije tovarni v Kidričevem od začetka njenega obratovanja dalje, se najbolje vidi z diagrama z navedeno dobavo električne energije v milijonih kWh.

Deset let »Zasavskega tednika«

Konec decembra je na 40 straneh izšla slavna številka »Zasavskega tednika«, ki je posvečena 10-letnici njegovega izhajanja. Na uvodni strani slavna številka je objavljen članek predsednika Ljudske skupščine LRS Mihe Marinka, ki v njem poudarja velik pomen lokalnega tiskarstva pri mobilizaciji delovnih ljudi za izgradnjo socializma in sploh pri njegovem vsestranskem prosvetljevanju.

Uredništvo »Zasavskega tednika« je večeraj popoldne pridelilo svečan sprejem, ki so se ga poleg novinarjev in uslužbencev »Zasavskega tednika« udeležili tudi člani uredništva in upravnega odbora ter vidni okrajni politični delavci.

Decembra je »Zasavski tednik« v sodelovanju z novinarji iz Ljubljane organiziral tudi zelo uspešni ustni časopis.



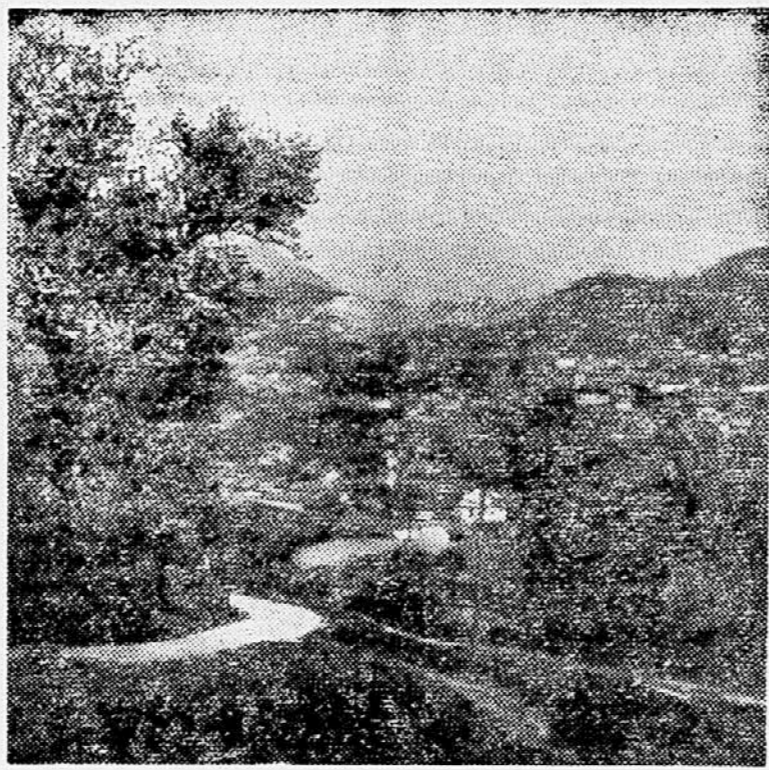
Nič ni pomagalo, da je vremenoslovec prof. J. P. še v nedeljo napovedal o'laditve. Ljudje, ki so jih spet spravili nazaj in poiskali veki iz omara kuhne, so jih spet spravili nazaj in poiskali gaiske, ki so bile za hojo po Ljubljani večeraj zelo dobrodošle. Kaj pač moremo, če vreme ni galantno do svojih proučevalcev?

Letošnji razvoj zasavske industrije

Čprav sele izdelujejo potrebne izračune za družbeni načrt okrajja Trbovlje za leto 1958, je že znano, da bo ta načrt zajemal nadaljnje povečanje fizičnega obsega proizvodnje za 1-3 odstotkov.

Družbeni načrt trboveljskega okrajja računa na nadaljnje povečanje fizičnega obsega industrijske proizvodnje od 1 do 3 odstotke v primeri s proizvodnjo v letu 1957. Kmetijska proizvodnja se sicer — glede na rekordni pridelček v letu 1957 — ne bo bistveno povečala, vendar bo tudi to — če bo ostala na isti ravni, zelo pomemben uspeh. Letos bodo vložena znatno večja sredstva v napredek kmetijske proizvodnje. To sicer še ne bo ta-

koj vidno v večji proizvodnji, toda v naslednjih letih se bo kmetijska proizvodnja prav gotovo stalno večala. Nedolega tega je bilo v Trbovljah zelo važno posvetovanje zasavskih gospodarstvenikov, kjer so se pogovorili o možnostih za nadaljni razvoj zasavske industrije. Razprava je pokazala, da so te možnosti neizčrpane in da za to ni potrebno graditi neklih novih objektov, ampak bi bilo potrebno nekatere obstoječe indu-



Pogled na Trbovlje

strijske objekte obnoviti in razširiti. V Vidmu-Krškem, kjer se razvija papirničarska industrija, so velike možnosti za proizvodnjo papirnatih konfekcij, embalaže in drugih tovrstnih predmetov. V Sevnici bi lahko koristno uporabili lesne odpadke, ki grado sedaj v izgubo. Brez večjih sredstev bi lahko začeli razvijati industrijo lesne galanterije. Kopitarna v Sevnici bi z rekonstrukcijo obrata lahko povečala proizvodnjo za 50 odstotkov. Vodstvo podjetja je že izdelalo potrebne elaborate in zaprosilo za investicijsko posojilo. Tudi v Jugotraninu so še velike možnosti za povečanje proizvodnje tanina.

Na posvetovanju gospodarstvenikov so tudi poudarili, da so v Zasavju velike možnosti za razvoj kemične industrije. Nujno bi treba zagotoviti potrebna sredstva za rekonstrukcijo kemične tovarne v Hrastniku, ki bi lahko znatno razširila obseg proizvodnje solnih kislin in raznih oksidov. V Za-

savju so tudi pogoji za izgradnjo tovarne klora, po katerem so zelo velike potrebe, zlasti pri nas v Sloveniji. Najpomembnejši potrošnik je prav gotovo Celuloza na Vidmu, a tudi potrošniki in Ljubljani in Mariboru ne zaostajajo dosti. V Celulozi pa so tudi možnosti za proizvodnjo alfa-celuloze, ki je zelo potrebna v industriji viskoze. Poslopje za tako proizvodnjo že obstoja, potrebno bi bilo le nabaviti potrebno opremo.

Na posvetovanju je bilo danih mnogo koristnih predlogov, vendar je nemogoče, da bi v tako kratkem sestavku omenil vse. Pozitivno pa je že to, da je sploh prišlo do takega posvetovanja, ki je dalo koristno podlago za izdelavo 5-letnega perspektivnega načrta bodočega razvoja zasavskega gospodarstva. Zaradi tega bi bilo prav, da bi gradivo s tega posvetovanja skrbno proučili in ga dali v uporabo posebni komisiji, ki sestavlja 5-letni perspektivni načrt. ne

ZAGREBŠKA KRONIKA

Nekaj zanimivih podatkov novoletne statistike

Zagreb je imel 31. decembra 1957 na področju svojih 17 občin 589.576 prebivalcev, od tega 270.159 žensk in 239.407 moških. Lepi spole torej v Zagrebu prevladuje, in to za kar lepo številko, okoli 32.000 žensk. Zlati pa poglavlje, koliko ima Zagreb prebivalcev po narodnosti naših republik, in koliko je tujecev. Največ je seveda Hrvatov, in to 460.569, potem pridejo Srbi, ki jih je 18.676, na tretjem mestu so Slovenci, ki jih je 18.638, potem pridejo Črnogorci (1273), dalje je 695 Makedoncev, 2673 je pa drugih Jugoslovancev, ki se pri popisu niso opredelili po republiški pripadnosti.

Med pripadniki narodnih manjšin živi v Zagrebu 1695 Čehov in Slovkov, 1139 Madžarov, 709 Nemcev, 332 Italijanov, 1343 ostalih Slovanov (Poljakov, Rusov itd.) in 1943 pripadnikov drugih narodnosti (Američanov, Angličev, Belgijcev, Švedov in drugih). Takoj moramo omeniti, da so to le suhi statistični podatki. ko

bi izvedeli podrobno analizo, bi se prav gotovo število posameznih pripadnosti povečalo, na primer Slovencev, ki jih je v Zagrebu veliko več, kot pravi ta statistika.

Dve novi tovarni v Zagrebu

Letos bodo začeli zidati v Zagrebu dve pomembni tovarni. Prva je tovarna hidriranih olj, ki bo proizvajala okoli 800 ton hidriranih maščob, v glavnem za proizvodnjo margarine in podobnih proizvodov. Druga je tovarna valovite lepene za embalažo in podobno. Imela bo zmogljivost 7000 ton letno.

2120 dograjenih stanovanj, 3000 pa jih dokončujejo

Konec leta 1957 so v Zagrebu dogradili 2120 stanovanj, dokončujejo pa jih še 3000, v katero se bo moč vseliti letos. Letos bodo mnoga zagrebska podjetja začela graditi stanovanjske zgradbe in bloke za člane svojih kolektivov. (bič)

Odsek za kemično stroko pri TZ za LRS

sprejme v tehnološko-ekonomski biro za kemično stroko

2 inženirja kemije z daljšo prakso

1 ekonomista v daljšo prakso

1 korespondentko

Nastop službe in plača po dogovoru. Ponudbe pošljite na naslov: Odsek za kemično stroko pri Trgovinskih službah za LRS, Ljubljana, Beethovnova 10.

PISMA uredništvu

Ne zgodi se pogosto

Tovariš urednik! Bilo je pollet, ko sem kupil pri »Tehnometalu« na Titovi cesti v Ljubljani navadne cevne klešče. Človek jih doma večkrat potrebuje za manjša popravila vodovodnih pip. Zanj

sem plačal 310 din. Zal pa so se mi že po nekajkratni rabi pokvarile in to zame nepopravljivo. Tako sem se pred tednom dni znova znašel pri »Tehnometalu«. Tokrat pa so mi ponudili na prvi pogled boljše klešče, ki so veljale nekaj nad 500 din.

Prodajalcu sem omenil, da so se mi prve, pri njih kupljene klešče pokvarile že kmalu po nakupu — kot dokaz sem jih imel s seboj — in obžaloval, da mi niso boljše ponudili že takrat, saj bi mi s tem prihranili odvečni izdatek.

Prodajalec se me je spomnil in mi brez nadaljnega priznala za pokvarjene klešče plačani znesek in dobro, tako da sem dejansko plačal pri drugem nakupu le razliko.

»Stare klešče bomo pa poslali v tovarno in jih opozorili na napako, zaradi katere se tako hitro pokvarijo.« (zagodda ima slab navoj) mi je še dejal in šla sva narazen v najboljšem zadovoljstvu.

To je sicer drobec, vendar je takih drobcev, pri katerih pa ne naletiš vedno na razumevanje, v našem življenju toliko, da nam ga grenijo. V opisanem primeru ni bilo grenkobe, pač pa priznanje v meni za solidnost odnosa do kupca. F. M.

Hvala lepa, dragi potnik!

Ko sem se pred nekaj dnevi z avtobusom podjetja »Autotrans« z Reke peljal iz Koprna na Reko, je takoj vzbudila mojo pozornost izredna ljubeznivost in prijaznost sprejemnika. Ni je bilo v avtobusu starejše žene, ki ji ta sprevidnost ne bi bil pomagal pri vstopu in izstopu. Sam je jemal prtljago s prtljažnikov in jo izročal izstopajočim; pri

tem jim je obenem dobrohotno dopovedoval, naj le počakajo, dokler se avtobus ne ustavi, da se ne zgodi nesreča.

Ko smo prispeli na Reko, je dejal potnikom: »Hvala lepa, dragi potniki. Upam, da ste se udobno vozili. Vračamo se ob 14. uri.«

Vidiš, tovariš urednik, vse to mi je bilo zelo zelo všeč in menim, da je prav, če ti o tem pišem. Prav je tudi, če povem javno, da se ta sprevidnost piše Ivica Sišul. Lahko je pa za zgled mnogim svojim stanovskim tovarišem. F. M.

Tovariš

ROMANE bo objavljala v prihodnje Ilustrirana revija »Tovariš«. — Sodobni kriminalni roman »DVOJNIK« je napeta zgodba o nevarnih pustolovščinah zasebnega detektiva Petra Kellyja. — »VIHAR V VESOLJU« je fantastičen roman o osvajanju planetov. — Silkanca »MEHIKANE« po romanu Jacka Londona pa je napeta zgodba iz mehilske revolucije v polpretekli dobi.

To je le eno izmed presenečenj, ki jih pripravlja »Tovariš« za novi letnik.

»Tovariš« bo izhajal v povečanem obsegu, pridružen mu bo ugankarski list »Kaj veš — kaj znaš«.

Ugankarski del bodo pozivljale šahovske rubrike, šale in še mnoge zanimive gradiva. V prvi številki novega leta bo začel »Tovariš« objavljati obsežno poročilo »zločinu v Sodni vasi«. O tem je bila nedavno sodna razprava v Celju, ki je razkrila enega izmed najostudnejših zločinov v naših krajih.

Na novo bosta izhajali modna in filmska stran. Vse to in še marsikaj novega bosta našli v prvi številki Ilustrirane revije »Tovariš« za dosedanje ceno 50 din!

Prva številka bo zaradi trobarvnega tiska in povečanega obsega izšla 10. januarja.



Naloga, ki se je je lotil zasebni detektiv Peter Kelly, bi se morala zanj končati s smrtjo. Pravzaprav se je končala s smrtjo, kajti uradno je njegovo truplo ležalo v mestni mrtnišnici. (iz »Tovarišvega« romana »Dvojnika«)

Po Jugoslaviji...

PRVA ZAGREBŠKA TRGOVINA S SAMOPOSTREŽBO

Prvo veliko trgovino s samopostrežbo po ameriškem vzorcu smo videli na lanskem jesenskem mednarodnem velesejmu v Zagrebu. Prvo tako trgovino, seveda manjšo, pa so odprli pred novim letom v Zagrebu v Illici. Urejena je moderno in bogato preskrbljena z različnim specifičnim in kolonialnim blagom. Sistem je prav dober. Vhod in izhod sta ločena. Stranka dobi okusno kosarico, si izbere, kar želi, gre skozi dvojno kontrolo, plača in dobi izbrano blago pri izhodu. Takih trgovin bodo počasi v Zagrebu ustanovili kakih 10 v središču mesta, pozneje pa tudi v predmestju po občini. mb

BETONSKE CEVI ZA VODOVDE

Tovarna »Betonproizvod« v Zagrebu je začela te dni proizvajati posebne betonske cevi po načelu vibracije cementsa. V ta namen so kupili v inozemstvu posebne stroje, ki proizvajajo razne vrste cevi, posebno za kanalizacije in vodovode z manjšim pritiskom. To so prvi stroji te vrste, ki so jih vgradili v naši državi. Mnogo bodo koristili pri graditvi komunalnih naprav v državi. Novost so vodovodne cevi, ki jih pri spajkanju zalivajo z bitumensko zmesjo. mb

ZDRAVILNI PESEK NA KORČULI

Jugoslavija ima nekaj sto klimatskih in topliških krajev, ki so znani. Veliko je pa še neznanih in te je treba urediti. Posebno skromno je zabeleženo naše jadransko področje, kjer je mnogo zdravilnega rastlinja, zračnih, sončnih in morskih kopeli, pa tudi več toplih vrelcev in na dosti zdravilnega peska. Tako imamo splitske toplice, potem Mokošico pri Dubrovniku, dalje topli vrelci Zakučac pri Omislu itd. Precej pa je tudi zdravilnega peska. Eno izmed takih nahajališč je Kale pri Veli Lukli na otoku Korčuli. Ta pesek so že preskušali naši in tuji strokovnjaki, drugo leto pa bo to zdravilišče začelo sprejemati tudi goste. mb

POZITIVNI OBRATNIK

Ze osem let je Andjelko Tanovič mehanik in javnem koparilšču v Rumi. Razen svojega vsakdanjega dela opravlja že 8 let brezplačno tudi vsa popravila, ki spadajo v njegovo stroko, v osemletki »Veliko Dugoševič« v Rumi. Letos je 7 dni svojega dopusta žrtvoval za napeljavo vodovoda v to šolo. Občinski odbor je letos denarno nagradil tega pozitivnega obratnika.

USPEH TEDNA PRESKRBE

Sredi decembra je bil v Beogradu »Teden preskrbe z mesom in maščobami«. Pravzaprav je bil ta le nadaljevanje »Teden ozimnice«, ki je bil v Beogradu pred dvema mesecema. Tedaj so potrošniki izrazili željo, da bi prav tako kot »Teden ozimnice«, ko so se oskrbeli s sadjem in zelenjavo, lahko organizirali tudi poseben »Teden preskrbe«. Ta bi jim omogočila, da bi si lahko nabavili večje količine mesa, masti in mesnih izdelkov po dostopnih cenah.

Akcija je prav tako kot prva dosegla velik uspeh. V enem tednu so na Novem trgu v Zvezdi prodali skoraj 19 vagonov blaga. Po cenah, ki so bile povprečno za 10 odstotkov nižje od tržnih cen, je bilo prodanega okoli 100.000 kg svinjskega mesa, 35.000 kg masti, 45.000 kg mesnih izdelkov, nad 100.000 jajc, a tudi večje število zaklana perutnine. »Teden preskrbe z mesom in maščobami«, ki je bil nekaj novega ne samo v Beogradu, temveč v vsej državi, je piskalo več desetisoč Beograđancev. Slabo vreme in tudi oddaljenost trga od večjega dela Beograda sta deloma vplivala na končni uspeh, vendar je bil ne glede na to dosežen promet v vrednosti okoli 60 milijonov dinarjev. I. S.

USPEHI CENTRA ZA NAPREDEK GOSPODINSTVA V BANJALUŠKEM OKRAJU

V drugi polovici lanskega leta so v Banja Luki ustanovili center za napredek gospodinstva. V desetih mesecih je ta center v 20 vaseh organiziral okoli 60 raznih tečajev za napredek gospodinstva. Tečaje je obiskalo okoli 1500 gospodinj. Tečaje so organizirali tudi v raznih banjaluških podjetjih, n. pr. v tovarnah »Rudi Čajavec«, »Jelšingrad«, krojaški zadrugi itd. Člani centra so vložili mnogo truda v razpečevanje nekaterih oddelčnih semen, plemenitih sadnih sadik, zanimivih strokovnih brošur o napredku gospodinstva itd. Center za napredek gospodinstva zlasti dobro sodeluje z Društvom žena pri Zadrugi zvezli, Rdečim križcem, osnovno organizaciji SZDL in drugim družbenimi organizacijami.

Glavne značilnosti osnutka republiškega zakona

O znanstvenih zavodih

Splošna in osnovna načela, na katerih naj temelji organizacija znanstvenega dela pri nas, vsebuje zadevni zvezni zakon, ki je bil sprejet lani julija. Prvi nadaljnji korak k smotni ureditvi znanstvene dejavnosti, kakršno narekuje družbeni razvoj, predstavlja v naši republiki osnutek zakona o znanstvenih zavodih, ki ga bo v kratkem verjetno že obravnavala Ljudska skupščina LRS. O omenjenem osnutku zakona so v zadnjem času razpravljali poleg nedavno ustanovljenega republiškega sveta za znanost tudi predstavniki univerze SAZU in drugih prizadetih znanstvenih ustanov. Podrobna določila tega zakona bodo rešila doslej neurejena vprašanja statusa, organizacije in dela znanstvenih zavodov, kar bo nedvomno omogočilo bolj racionalno izkoriščanje razpoložljivih kadrov in materialnih sredstev ter bolj organsko in sistematično rast znanosti v skladu z našimi potrebami in možnostmi.

Ena izmed značilnosti osnutka zakona o znanstvenih zavodih je ta, da je precej povzel vsebino zveznega zakona o organizaciji znanstvenega dela. Ker ta v svojih določbah dokaj podrobno obravnava tudi znanstvene zavode. Republiški zakon bo predvsem je v načelu poudaril težnjo usmerjanja znanstvenih ustanov k reševanju problemov, ki so v neposredni zvezi z našim razvojem, iz česar sledi, da mora biti razvoj znanosti neločljivo povezan z gospodarskim, družbenim in kulturnim napredkom. Pri tem zakonu, ki uvaža v vrsto znanstvenih ustanov družbeno upravljanje, gre predvsem za obravnavanje tistih zavodov, ki se ukvarjajo z znanstveno-raziskovalnim delom ter ne služijo učnim na-

menom, kot jih imajo manjši inštituti, seminarji in kabineti na fakultetah. Prav tako ne obravnava takšnih zavodov, ki se ukvarjajo zgolj s praktičnimi nalogami za proizvodnjo (izdelava strokovnih analiz in ekspertiz). Jasno je poudarjena tudi potreba po primernih oblikah sodelovanja med znanstvenimi zavodi in organizacijami. Da bi lahko dosegli čim bolj smotno izkoriščanje znanstvenih sil in materialnih sredstev, omogoča zakon združevanje posameznih istovrstnih in sorodnih znanstvenih zavodov. Po osvoboditvi so namreč nastali sorazmerno zelo ugodni pogoji za razvoj znanstvene dejavnosti, ki jo je spremljala vrsta pomanjkljivosti. Nekatere znanstvene ustanove so nastale in se razvijale na pobudo in zaradi prizadevnosti znan-

stvenih delavcev. Pri tem pa ni bilo trdnih organizacijskih načel in organa, ki bi tako kot bo zdaj svet za znanost povezoval in usmerjal ta prizadevanja z vidika celote.

Nadalje bo zakon točno določal naloge zavodov, ki bodo poleg svojega osnovnega znanstvenega in strokovnega dela proučevali tudi možnosti in oblike praktične uporabe svojih izsledkov, skrbeli za vzgojo znanstvenega naraščanja itd. Predvidoma bodo lahko zavode ustanavljali ljudska skupščina, izvršni svet, okrajni ljudski odbori, SAZU, univerza, fakultete ter gospodarske in družbene organizacije. Zavod bo lahko ustanovljen samo v primeru, če bodo zagotovljeni potrebni znanstveni kadri, opraga in druga sredstva, ki so potrebna za redno delo zavoda, prav ta-

ko pa tudi program znanstvenega dela. Seveda bo predhodno treba predvsem ugotoviti, če za ustanovitev zavoda dejansko obstaja potreba. Zakon bo tudi predpisoval pravila, ki bodo urejala notranjo organizacijo in delo zavodov.

Izredno pomemben predpis, ki ga bo vseboval zakon, je registracija znanstvenih zavodov pri Svetu za znanost LRS, ki bo proučil pri vsakem primeru posebej, kateri zavod izpolnjuje pogoje za vpis v register. Svet bo vodil tudi nadzor nad zakonitostjo njihovega dela in spremljal razvoj zavodov. S tem vnaša zakon tudi večji red v organizacijo znanstvenega dela, ki smo ga doslej večkrat pogrešali.

Vodstva znanstvenih zavodov bodo sestavljali svetovi, ki so organi družbenega upravljanja, uprave, ki jih bodo imeli samo večji zavodi, in ravnatelji. Sveti bodo sestavljali člani, ki jih imenuje ustanovitelj iz vrst znanstvenih, strokovnih in drugih javnih delavcev, nadalje zastopniki znanstveno-strokovnega kolektiva zavoda ter predstavniki prizadetih organov, zavodov in organizacij. Mesto ravnatelja, ki vodi zavod in organizira njegovo delo ter se mora tudi sam ukvarjati z znanstvenim delom na ustreznem področju, pa bo praviloma razpisano. Večje družbene kontrole nad delom znanstvenih zavodov bo predstavljal tudi obračun dela, ki ga bodo morali obdobjo dajati znanstveni zavodi.

Zakon bo podrobno urejal tudi financiranje znanstvenega zavoda. Sklad za znanstvena raziskovanja bo lahko zavod uporabljal samo za funkcionalne in operativne izdatke, ki so v zvezi z znanstvenim raziskovanjem, določenim v delovnem načrtu zavoda.

Med drugim uvaža zakon še znanstveno strokovni kolegij kot najnujno sodobno metodo dela pri reševanju določenih vprašanj. Poleg organizacijskih zadev, bo obravnaval predvsem tekočo problematiko znanstvenega in strokovnega dela v zavodu.

Z uveljavitvijo republiškega zakona o znanstvenih zavodih bo v precejšnji meri rešeno vprašanje organizacije znanstvenega dela v Sloveniji, ki bo na ta način prilagojena objektivnim družbenim potrebam in sodobnim nalogam znanosti.



Manet: Bar v Folies-Bergère

Vasa Dobrosavljevič:

KNJIGA DRUGOVA

Založba »Progress« v Novem Sadu je ponovno izdala »Knjigo drugova«, ki je tako šele zdaj prišla med nas, čeprav je bil almanah najmlajših jugoslovanskih socialnih lirikov pripravljen za izdajo že leta 1929. Knjiga je bila takrat zaplenjena oziroma zadržana v policijskih rokah brez dovoljenja za izdajo, njene ustvarjalce pa so zaprli in izcimili proces, ki je edinstven v naši zgodovini: proces proti našim najnaprednejšim književnikom, proces proti naši predni kulturi in književnosti sploh. Obtoženi književniki in pesniki Jovan Popović, Novak Simić, Husnija Čengić in od Slovencev Ivan Grahor, Mile Klopčič in France Kozar so bili 3. aprila 1930. leta sicer oproščeni, toda pot skozi sarajevske, beogradske, ljubljanske in kilandske zapore, mučenja in lakota ter teror, ki ga je dobro poznala diktatura starega režima, je bila težka in trnjeva.

Katerimi so hoteli ustvarjalce soditi? Predvsem tudi zaradi delovanja v vrstah komunistične partije. Sijajni, duhoviti zagovori, izredno optimistični duh, ki je vladal med zaprtimi književniki, prikaz toplih človeških pojavov Jovanovića, Simića in vseh drugih, odmev sarajevskih dogodkov, odločitev iz naše slovenske preteklosti, ki nam na zatočni klopi predstavi tudi Vinka Košaka, Srečka Kosovela, Alfronsa Gspana, Vladimira Premerjura, Frana Oniča in seveda Toneta Seliškarja poleg že omenjenih Grahorja, Klopčiča in Kozarja, ki so jih bremenile še težje ovadne — vse to daje knjigi posebno vrednost.

»Knjiga drugova« je izreden dokument časa. Pesmi naših najmarkantnejših naprednih ustvarjalcev iz tistih let in zažrtanje književnikov pred sodiščem, govoriijo dovolj. Ne govoriijo v pesniškem jeziku naših dni; pesmi so zanosne, a trdo obtožujoče. Zagovor je kratak, posenen, jasen in pogumen. Moti le to, da so slovenske pesmi (med njimi izstopajo pesmi Srečka Kosovela, Seliškarja, Klopčiča in Kozarja) slabo stiskane in moramo zato grajati malomarnost korektorice, ki kot izgleda, stiskanih tekstov sploh ni pregledala.

Ivanka Mežnar:

BILA SEM NA SMRT OBSOJENA

Ivanka Mežnarjeva je napisala svojo prvo knjigo. Avtorice ne poznamo niti iz kakšne druge literarne pripovedi o mladih ljudeh, ki so preživeli v okupatorjevih mučilnicah tiste enkratne trenutke med življenjem in smrtjo, zaradi katerih beseda o junakih nikoli ne bo dovolj močna.

Preprosta delavka je napisala knjigo »Bila sem na smrt obsojena«. Založba Mladinska knjiga jo je izdala v novembru preteklega leta. Novembra je žalosten mesec. Naslov knjige je še bolj žalosten. Izpoved Ivanke Mežnarjeve smo vzeli v roke s temnim srcem in strahom. Ze prva stran z drobnim, skromnim uvodom pa nas je premagala. Potem je do konca tako, da moramo o grozi in predsmtnih mukah obsojenih v Begunjah brati z neko neverjetno mirnostjo, s tisto živo prizadetostjo, ki je zaradi pripovedovalčeve neposrednosti tako pretresljiva, da ni niti več strašna. Knjiga Ivanke Mežnarjeve je pranzaprav nekakšen dnevnik, zapisan v avtoričnem spominu z najstrašnejšo spodbudo: z grozo pred obojenjem in s silno vero v življenje, ki se ne sme izteči. Ta spomin jo je po osvoboditvi, ki jo je, pomiloščeno v trenutku, ko so jo gnali na morišče, vendar srečno dočkala, podžgal s tisto neznanostjo, ki jo sicer poznajo oblikovalci in se je končno izrazil s tisto — čeprav večji del dokumentarno silovitostjo — ki je tudi iz »Pisem na smrt obsojenih borcev evropskega odpora«, izdanih pred leti v Rimu, ustvarila knjigo stvarstvene vrednosti.

Mežnarjeva ni imela nobenih književniških pretenzij in dnevnik njenih devetnajstih let, njenega žuborečega temperamenta, rastočega poguma, sposobnosti, ki jih je poznal samo rod, zrastle z enkratno potjo naše revolucije, silnih moči, ki so z mučenji samo rastle, jasnovidnosti, optimizma — ta dnevnik, ki ne govori o strahu pred življenjem in smrtjo, govori pa o strahu pred nočno temo, o strahu mladega dekliča pred gestapovskimi očmi, ki jo hočejo sleči, ni razkošno pobarvana umetniška pripoved o večerajšnjih in futrijšnjih nehanjih, željah in dejanjih mlade devetnajstletne deklice. Nič ni marmarasti v večerajšnji modo. Samo sonce njene težke mladosti, pristnost njenega temperamenta in želja, povedati ljudem danes resnico o ženskah in moških, ki so v bunkerjih tudi trideset dni čakali na smrt, bili sojeni ali pomiloščeni, izdani ali zajeti, poročeni ali sami — vsi pa zaljubljeni v svobodo, samo to je lahko ustvarilo knjigo, o kateri se ne vprašamo, koliko velja po svojih umetniških kvalitetah, jo pa v duško preberemo do konca.

Descartes v slovenščini

Pred dnevi se je pojavila naša knjižna trga druga knjiga Filozofske knjižnice, ki jo je pričela izdajati Slovenska Matica; dolgo pričakovani izbor Descartes. 384 strani obsegaajo knjiga prinaša slovenskemu izobražencu prevod celotne »Razprave o metodi« in poglavna poglavja »Pravil, kako naravnati umske možnosti«. Oba spisa nudita bralcu vpogled v jedro Descartesovega reševanja filozofskih problemov, zlasti se v tej izdaji, katere komentar po obsegu znatno presega Descartesov tekst.

Izd te knjige je dogodek v naši dovolj skromni filozofski književnosti. René Descartes je eden izmed očetov moderne misli, mislec, ki je v času, ko je bilo še močno razširjeno skolastično pojmovanje sveta, pripeljal filozofijo iz njene podrejene službe bogoslovju na svobodno torišče znanstvene razlage sveta. V svoji »Razpravi o me-

todii, ki je ena najzanimivejših filozofskih izpovedi, pripoveduje, kako je iskal resnico in kako se je skušal sprostiti dogmatičnih okov, ki jih je vladajoča Cerkev vsilila evropskemu človeštvu. »Razprava o metodi« je hkrati tudi uvod v sistem racionalistično matematičnega nazora Renéja Descartesa in v celotno filozofijo kartezijstva. S svojo filozofijo o priradi je Descartes utemeljil mehanični materializem in morda celo nehoti odprl na stežaj vrata nadaljnjim protidealističnim miselnim tokovom. Če je »Razprava o metodi« po svojem stilu dostopna tudi bralcem, ki niso vajeni filozofskih tekstov, so »Pravila, kako naravnati umske možnosti« še izrazitejša filozofska delo, vendar še vedno mtkavno tudi za širši čitateljski krog, kajpada s pogojem, da ima bralec vsaj voljo poglobiti se v probleme spoznavanja »narave stvari«. Velika prednost te izdaje

dvuh Descartesovih filozofskih tekstov je prav v tem, da sta opremljena z zelo obilnimi opombami. Napačno je, če izhajajo klasični filozofski spisi brez komentarja; saj je celo stare pesnitve («Božanstveno komedij», »Fausta« itd.) treba izdatno komentirati. Pokojni dr. Boris Furlan, ki je oba teksta prevedel, je obsežno komentiral vsa filozofska izvajanja in sicer večidel s citati iz drugih Descartesovih spisov, s čimer je razlaga postala kar se da avtentična, dr. Lavo Čermelj je komentiral fizikalne in matematične postavke, dr. France Hribar pa fiziološke. Tako je slovenskemu bralcu omogočen študij Descartesove filozofije še na podlagi teh tekstov in njunega komentarja. Posebna zanimivost je Furlanov »Kartezijski glaslar«, tu najdemo razlago poglavitnih filozofskih terminov, kakor jih uporablja Descartes in ki se marsikje razločujejo od današnjega smisla teh besed. Ne poznamo izdaje Descartesove »Razprave o metodi«, ki bi bila imela tako temeljit glaslar najvažnejših pojmov kartezijske filozofije.

Uvod v to knjigo je posnet iz »Istorije filozofije« G. F. Aleksandrova in dr. Tako izdan in opremljen slovenski Descartes je v čast Slovenski Matici in vsej naši filozofski literaturi.

Dva simfonična koncerta

Danilo Svára je po tolikem tavanju v vseh mogočih smerih: od oportunistično-konservativnih do spekulativno-moštvalnih končno ubral samosvojo pot. Concerto de camera pomeni za dobrega poznavalca njegove glasbe prijetno presenečenje. Delo, ki je v mnogem ubrano na ton in način zgodnjega Hindemitha, je sveže in inventivno po svoji melodiki (začetek prvega in drugega stavka), zanimivo in privlačno po izboru harmonij in čvrsto in logično v pogledu gradnje, na hudih delovnih mestih pa manj-ka: kot da se je avtor v zadnjem stavku s trilerji okrašenem tjem hudomušno obregnul v slavnega goslača Tartinija iz Pirana. Skladba je uglasena na istrsko lestvico, ki ji daje neko posebno draž, istočasno pa tako dosledno uporabljena po malem utruja. Pomanjkljivost tega dela je tudi v tem, da skladatelj obravnava godalni orkester kot godalni kvartet, s čemer je samega sebe oškodoval za številne in bogate izrazne možnosti. Unisono kontrabasov in čelov je tudi vzrok neravnovesju orkestrskega zvoka v škodo gornjih glasov, zlasti v škodo številčno slabo zasedenih prvih in drugih violin. To je bila sicer navada predklasičkov, upravičena ter razumljiva pri tedanji strukturi orkestra. Premoč basov daje orkestru težak, okoren in tman ton, ki je mestoma v opreki z vedrino, svetlobo in lahkoostjo melodičnega toka. Concerto da camera Danila Svára je tehten doprinos naši glasbeni literaturi in bo še bolj izveden in doživet s strani orkestra gotovo naletel na še toplejši sprejem pri poslušalcih kot ob prvi izvedbi.

Planist Šura Cerkaski je z izvedbo b-mol koncerta za klavir Čajkovskega namesto Rahmaninovega tretjega, kot piše v sporedu, izval pri poslušalcih pravo senzacijo. Morda bo moja sodba protivna sodbi velikega dela poslušalcev, ki jih je očarala in prevzela nezmotljiva in fenomenalna tehnika, do potankosti izdelan in diferenciran ton pianista ter bliže in rafiniranost njegove interpretacije, toda priznati moram, da mi je interpretacija Šure Cerkaskega glasbo Čajkovskega prej odušila kot približala. Prav ta zunanji sijaj, pretiravanje in rafiniranost v pogledu interpretacije in poudarek na fenomenalno tehnični zmogljivosti izvajalca je postavil v ospredje interpretca na škodo avtorja.

Skozj dosti manj senzacionalne izvedbe. Nikite Magalova in Leva Oborina ma je avtor Evgenija Onjegina, Pikove dame. Patetične simfonije s svojo preprosto in neposredno govoricjo segel mnogo globje v srce.

Na koncertu, ki ga je dirigiral Rado Simoniti, je bila izvajana Saporinova »Kantata na Kulikovem polju«. Delo, ki stoji po svojem eklekticizmu, zunanjem patosu in pompoznosti blizu sodobne sovjetske arhitekture, bi po svojem narodno-budilnem duhu in načinu spadalo bolj na kakšno proslovo kot na simfonični koncert. Cisto zunanja veličastnost dela in masivnost zvoka ogromnega izvajalskega aparata je zavedla dirigenta v pretirano bučnost v pogledu dinamike na škodo nekaj lirčnih mest, pa tudi na škodo odličnih solistov: Zlate Gasperskič, Bogdane Stritar, Mira Brajnika in Danila Merlaka, ki so se — zlasti basist — utapljali v morju zvoka. Škoda je, da si dirigent Rado Simoniti ni za svoj koncert izbral drugega dela, s katerim bi lahko bolje prikazal in afirmiral svoje izvajalske sposobnosti.

PRAVKAR IZŠLO

PREŽIHOV VORANC ZA MLADINO
»SAMORASTNIKI« — 14. zvezek »Kondorja«

Ena najlepših in najboljših slovenskih novelističnih zbirk so vsekar Prežihovi »Samorastniki«. Mladi bralec ne poseže po tej knjigi le zato, ker tako zahtevajo obveznosti šolskega štiva, temveč zato, ker Prežihovo pripovedovanje o koroški zemlji in njenih samorastnikih vsakogar pritegne z močjo in plastiko pripovedovanja, z močnimi silnicami, ki v delu razodevajo intimo pisateljevega povezanosti s svojimi in markantnimi osebnosti njenih junakov. V »Kondorju« je z opombami in z razlago lokalizmov Prežihove novele bralecem približala Marija Boškova. Uredništvo zbirke pa je poskrbelo, da bralecem lepote koroških pejsažev posredujejo tudi umetniške fotografije Toneta Mlakarja ter vinjete Franceta Miheliča.

PRAVLJIČNO KRALJESTVO KRKONOŠEV
J. K. A. Musaeus - Josef Müller: REPOŠTEV

Mogočnega gorskega duha Repoštev, gospodarja najvišjih vrhov Krkonošev in prostranega podzemnega kraljestva, junaka čeških pripovedk in pravljic, poznamo pri nas le bežno. Sedaj pa ga je Mladinska knjiga predstavila svojim bralcem v vsem sijaju in polnosti različnih vlog in nalog, s kakršnimi ga je obdala domišljija preprostega ljudstva pred davnimi leti. Kako zanimivo branje je ta knjiga tudi za odraslega bralca! Stran za stranjo, pripovedka za pripovedko odkriva živahne podrobnosti iz verovanja, vsakdanjega življenja, potreb, stisk in želja revnih krkonoških kmetičev, ki so v svojih fevdalnih stiskah izsranjali iz Repoštev celo voditelja kmetičkega upora. Za lepe in živahne ilustracije pripovedk o Repoštevju je poskrbel Gvido Birolla, prevedel pa jih je dr. Fran Bradac.

ŠE VEDNO ZANIMIVO
A. Dumas: ČRNI TULIPAN

Te dni je »Knjižnica Sinjega galeba« izdala drugi del romana »Črni tulipan«, ki ga je na novo v slovenščino prevedel Silvester Škerl. — Nešto rok se je želino iztegnilo po tem zvezku, da bi lahko do konca sledile romantični ljubezenski zgodbi Cornaliusa in Roze. Saj je znal Dumas res dobro pisati za vse, ki se radi prepustijo njegovi spretni pisateljski plovi med izmišljenimi pustolovčinami v ohlapno narisanih zgodovinskih okvirjih. Ko je njegova knjiga prebrana in odložena, takrat dobi bralec res čas za kritične pripombe. Toda med branjem ni časa zanje. Dumas je še vedno privlačen in zanimiv, njegove knjige so še vedno priljubljeno razvedrilo in zabava.



Césanne: Tihotilje

Uspeh dosedanjih prizadevanj

Lep in vsestranski napredek na področju sedanje tolminske občine

Nedvomno so v tolminski občini dosegli v letih po osvoboditvi že precejšnje uspehe. Tako je začela obratovati v Podmelecu tovarna pohištva »Krn«, v Podbrdu tovarna volnenih tekstilnih izdelkov »Bačas«, v Tolminu tovarna čevljev »Jelen«, na Slapu valjni mlin, modernizirani in povečani so klavnice, obnovili in razširili podjetje »Elektro-Tolmina«, v gradnji je tovarna mlečnega sladkorja itd.

zdravstva, zadovoljivi pa so uspehi tudi na področju komunalne dejavnosti in drugod.

NAPREDEK V KMETIJSTVU

V občini imajo vse pogoje predvsem za nadaljnji razvoj živinoreje in mlekarstva. Do danes se je živinoreja že lepo razvila in presešla predvojni nivo. Uspehe so dosegli predvsem z umno odbiro plemenske živine. Mlečnost živine se iz leta v leto veča in je marsikje že presegla 2000 litrov. Danes imajo v občini že nad 7200 goved, ki dajo na leto nad milijon litrov mleka.

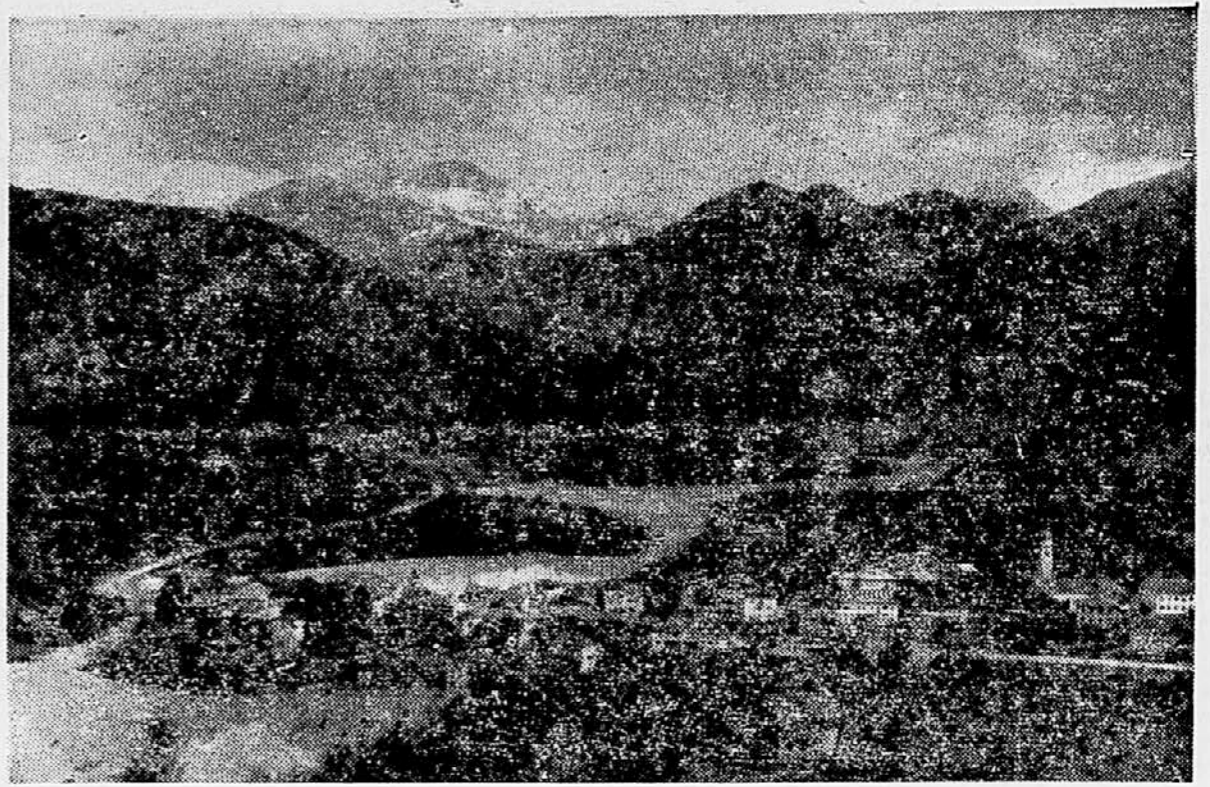
V kmetijstvu se je storilnost dela v primerjavi s predvojnimi stanjem skoraj podvojila. Ta uspeh je pripisati marljivosti kmetov, pa tudi uvajanju raznih pripomočkov v kmetijstvu in elektrifikaciji. Znatno lajšajo ljudem delo tudi žičnice, po katerih spravljajo s planinskih senoži v doline seno in les. Z njimi pa si pomagajo tudi pri gnojenju strmih njiv in spravljanju raznih pridelkov. V kmetijstvu je tudi uvedena električna žičnica, ki vsekakor ne morejo najboljše služiti svojem namenu. Tako kmetje, kakor za, družne organizacije pa si želijo,

da bi bilo gradivo, ki ga potrebujejo za take žičnice cenejše kakor je. Sedaj si ga namreč le težko nabavijo. V prihodnje bi se morale zadrževati bolj zavzema za sodelovanje s kmeti, predvsem pri izboljševanju sadjarstva, za katero so ponekod najboljše pogoji.

ELEKTRIFIKACIJA

Nedvomno so dosegli prebivalci tolminske občine v letih po osvoboditvi največji uspeh pri elektrifikaciji, saj so tudi sami z lastnimi sredstvi in prostovoljnimi delom k temu precej prispevali. Ob osvoboditvi so bila elektrificirana le večja naselja v dolini. Po osvoboditvi so elektrificirali Sentviško goro, Prapetno brdo, Bukovski vrh, Pečine, Tolminske Ravne, Gorski vrh, Čadrg in še vrsto drugih naselij, vsega okrog 28. Tako se je poraba električne energije v zadnjih štirih letih povečala kar za trikrat. Glede elektrifikacije spada tolminska občina nedvomno med prve pri nas, saj je neelektrificiranih le še okrog 300 gospodinjstev.

Tolminsko mlekarstvo pa do sled je ni doseglo zadovoljivega napredka. Če izvzamemo mlekarški obrat »Planika« v Tolminu, ki predela na dan okrog 5000 l mleka in ki so ga po osvoboditvi preuredili in izpopolnili, delujejo po vaseh le manjše vaške mlekarne, ki izdelujejo sir raznih oblik in različne kakovosti, ki ga je na trgu težko vnovčiti. Zaradi tega je nedvomno očitna potreba po modernizaciji mlekarstva. Gospodarska poslovna zveza v Tolminu sicer že pripravila načrte za novo sodobno in večjo mlekarstvo v Tolminu, vendar teh načrtov ni bilo mogoče uresničiti. J. P.



Most na Soči je eden najbolj privlačnih krajev na Tolminskem

Uspeh ljutomerske „Žice“

Lanskoletni proizvodni plan so presegli za nad 30 odstotkov

V Industriji žičnih proizvodov »Žica« v Ljutomeru so proizvodni plan za leto 1957 presegli za nad 30 odstotkov, ker so med letom sklenili izredno ugodne pogodbe za izdelavo okrog 70.000 m² žičnega pletiva. Zaradi tega naročila so v podjetju delali v treh izmenah in dosegli znatno večjo proizvodnjo. V podjetju izdelujejo predvsem razne tapetne in kovinske izdelke, med katerimi so najbolj iskane razne ograje in sonde za naftno industrijo.

Mizarsko delavnico uporabljajo le za lastno tapetinstvo in za izdelavo okvirjev za žične posteljne vložke. Se nedavno je podjetje poslovalo v treh obratih, ki so bili med seboj oddaljeni deset kilometrov. Sedaj so se deloma že preselili iz Stročje vasi v Ljutomer. Samo v Razkrižju je še vedno ostal obrat žične pletilnice in mizarstva, katerega nameravajo preseliti še letos v Ljutomer. Tako bo podjetje »Žica« osredotočilo svoje prostore v Ljutomeru v bližini železniške postaje. S tem bodo izboljšali organizacijo dela, zmanjšali transportne stroške in imeli boljši pregled nad poslovanjem posameznih obratov.

Zaradi preselitve obratov bodo morali v bližini »Mlekoprometa« zgraditi nov transformator, ki bo služil potrebam »Žice«, »Mlekoprometa« in podjetja »Simentalka«. V letu 1957 so v podjetju »Žica« z isto delovno silo kot leta 1956 imeli za 44 milijonov več dohodkov. Sedanji prostori podjetja ne zadoščajo za naraščajočo proizvodnjo in vedno večja naročila, zato nameravajo zgraditi novo delavnico za kovinski oddelek in za žično pletilnico. Letos predvidevajo, da bodo z JLA sklenili pogodbo za izdelovanje posteljnih vložkov in žimnic. Mimo tega je podjetje »Žica« uredilo prejšnje slabo poslovanje in si našlo več novih odjemalcev. M.K.

Lovrenc na Pohorju

Te dni so bili potniki, ki so se pripeljali z jutranjim avtobusom iz Lovrenca na Pohorju na železniško postajo v Ruto veselo presenečeni. Postaja je bila namreč že razsvetljena z električno lučjo. Skoraj neverjetno je slišati, da je bila postaja toliko časa brez električne razsvetljave, ko je le za nekaj kilometrov oddaljena od elektrarne v Pali. Potrebna sredstva sta prispevali občina in železniška direkcija.

resno lotilo dela. Tako redno pripravljajo sestanke, na katerih je zelo živahno. Zmenili so se že tudi za uprizoritev veseligrade.

Nezgode

SMRTNA NEZGODA NA GRADLIŠČU

Pri gradnji stanovanjskega bloka v Kandiji pri Novem mestu je prišlo prvi delovni dan novemu letu do nezdode, ki je terjala življenje delavca Franca Peterleta, starega 40 let. Ko je pripeljal deske za opaž, je stopil na slabo pritrjeno desko in z njo vrgel padel z vrha stavbe na tla, in se ubil.

SMRT UPOKOJENČA

Upokojenec Franc Krese iz Novega mesta je šel 30. decembra lani čez železniški prelaz v Bršljinu pri Novem mestu. Pri prehodu čez tir je padel in udaril v glavno in tragično tako močno, da je v bolnišnici v Novem mestu podlegel poškodbam.

ZREVE NEPREVIDNOSTI

Ob ponedeljkih, ko je v Novem mestu tržni dan, pride v mesto veliko ljudi. Tako je bilo tudi zadnji ponedeljek narskega leta, 30. decembra. Med ostalimi je prišla tudi posestnica Neža Žugelj, doma iz Dobrave pri Metliki. Ko sta šli s hčerko po glavnem trgu, je hotela Žugeljeva prečkati cesto tik za vozom avtobusom. Pri tem ni videla od druge strani vozečega tovornega avtomobila, sofer tega, pa nje ne. Tovorni avtomobil jo je udaril z levim blatnikom, da je padla na cesto in bila na mestu mrtva. Na kraju dogodka se je na mah zbrala množica ljudi, ki jih je huda nezgoda pretresla in občustvovalo s prizadeto družino, zlasti s hčerko, ki je bila priča tragične smrti svoje matere. (1)

Na zadnjem roditeljskem sestanku v Lovrencu se je zbralo nad 130 ljudi, ki so z velikim zanimanjem sledili izvajanjem o šolski reformi, poleg tega so vzgojitelji seznanili starše z dejavnostjo šolske mlečne kuhinje, uspehi otrok in drugim.

Gozdna uprava je pred kratkim priredila tečaj za gozdne delavce, s katerimi si bodo pridobili potrebne kvalifikacije. Vsega se je zbralo v prostorih hotela »Jelen« v Lovrencu okrog 70 gozdnih delavcev. Tečaj je trajal teden dni. V kratkem bodo tudi izpiti.

Medtem ko so lani precej razpravljali, kako bi izboljšali delo mladine, je sedaj izboljšanje že precej očitno. Na zadnjem občnem zboru so namreč izvolili novo vodstvo, ki se je

Zgornja Savinjska dolina

V moziški občini so te dni že pričeli s pripravami za volitve ljudskih poslancev. Prvi je ob pripravah razpravljal sekretariat občinskega komiteja ZKS. V kratkem se bodo sestali na skupno sejo sekretariat občinskega komiteja ZKS, občinskega odbora SZDL in občinskega sindikalnega sveta. Po tej seji bo skupen plenum vseh

treh občinskih političnih forumov. Zbori volivcev za volitve delegatov za kandidacijske konference se bodo pričeli kmalu po 10. januarju. Pred tem pa bodo po vseh krajih v občini sestanki s predstavniki političnih in družbenih organizacij. Politične priprave za volitve bo vodil poseben štab, ki bo imenovan pri občinskem odboru SZDL Mozirje.

Spomenik in elektrika

V Tominiu ob vnožju Brkdnov, nedaleč od Ilirske Bistrice so pred kratkim odkrili spomenik padlim borcem in žrtvam fašističnega nasilja. Prebivalci

Pred kratkim sta sestala na skupno sejo delavskega sveta in združenih podjetij LIP v Nazarju in Zadržnega lesno-proizvodnega podjetja v Mozirju in se združila. Novi delavski svet je izvolil tudi novi upravni odbor podjetja in sprejel nov tarifni pravilnik. Na seji so razpravljali že tudi o delu podjetja in sprejeli več sklepov.



tega kraja so bili med vojno zelo prizadeti, saj jim je okupator požgal domačije in na zverinski način pobil 34 moških, medtem ko je v borbi padlo 6 borcev. Odkritje spomenika je bilo zelo svečano, še posebej, ko so istočasno slavili tudi ureditev elektrifikacije. Obeh slovesnosti se je udeležilo okrog tisoč ljudi. K. R.

Obisk pri tričetrtstoletnikih

Kadarkoli sem se peljal mimo Doma onemoglih v Impolju pri Sevnici, sem se spomnil na svoj davni sklep, da bom enkrat obiskal tričetrtstoletnike, ki so v tem lepem posestvu, obdanem s košatimi drevesi, našli svoj zaščitni počitek. Toda bilo je že tako, da se mi je vsakokrat, kadar sem se peljal mimo, nekam mudilo. Zadovoljil sem se z bežnim pogledom na starčke, ki so stali ob cesti in zamaknjeno gledali v avtomobil. Čeprav jih nisem poznal in nisem mogel nič slutiti, kakšne bradikosti so doživeli v svojem vsaj tričetrtstoletja dolgem življenju, sem se vseeno skušal zamisliti v njihovo preteklost. Najbolj se mi je vtisnilo v spomin srečanje s starčkom, ki mi je na vprašanje, kaj si najbolj želi, odgovoril: »Umrl bi radi! Zakaj se je naveličal življenja?« Odgovorilo mi je njegovo sključeno telo, ki ne more ne stati, ne sedeti pa tudi ne ležati; kaj mi je dalo življenje? Mlada leta sem pustil na bogatem gruntu nekje nad Bizeljskem. Mislil sem, da si bom z garanjem za gospodarja prislužil vsaj zapetek, a tudi tega mi niso privoščili. Za padlo so se poglani na cesto... Hlapec Jernej? sem pomislil. Od tistega Cankarjevega se razlikuje samo po tem, da mu na stara leta ne bo treba umreti v kakem obcestnem jarku. Čeprav mu družba, nova in pravičnejša od tiste, ki ga je poglala na cesto, ne more povrniti polna desetletja naporega dela, katerega sadove uživajo njegovi nekdanji gospodarji, mu

je preskrbela udoben kotiček za zadnje dneve življenja. Toda Franc je star že 91 let in je po prestanem trpljenju težko pričakovati od njega, da bi znal ceniti skrb, ki mu jo posveča nova in pravičnejša družba. Skoraj eno stoletje življenja ga je tako pritisnilo k tlem, da si želi samo še umreti... Pa je v domu še takih, ki so leta in leta garali na bogatih kmetijah, dokler niso postali betežni starčki, nadloga za seliščne guranterje, ki niso marali, da bi bila ena usta več pri velikih skladi. Poslušal sem življenjske zgodbe o teh zadnjih Hlapcih Jernejih in mi misli: ali smo storili vse, da jih v prihodnje več ne bi bilo? Res je, da obstajajo predpisi, ki prepovedujejo izkoriščanje

kmečkih delavcev, toda ali se ti predpisi res izvajajo. Zavodi za socialno zavarovanje še vedno ugotavljajo primere, ko kmetje ne zavarujejo svojih delavcev. Kaj bi bilo s temi ljudmi na stara leta? V največ primerih bi jih gospodarji poglali na cesto in skrb nad njimi bi morala prevzeti družba. Tega ne smemo dovoliti! V naši družbi ne sme biti Hlapec Jernejev!

Ko sem z upravnikom prisel v jedinico, so se vame zapile oči mladega moža. Še nisem utegnil vprašati, kdo da je in kako je prišel v dom onemoglih, že so pred mano razkrivali njegovo življenjsko zgodbo. Pot me je zanesla tudi v žensko spalnico. Mojo pozornost je vzbudila ženica, ki je pridno pletla volneno jopico. Nehote sem se spomnil na starčke, ki sem jih malo prej videl zunaj na dvorišču, ko so nepremično stali ob cesti in zrl v avtomobile ali pa sedeli na klopi in zamisljeno zrli prede. Ali ne bi bilo za te ljudi bolje, sem si mislil, če bi jih primerno zaposlili. Prepričan sem, da bi se v te ljudi povrnilo vsaj malo zaupanja vase in ne bi toliko mislili na to, da so sami sebi v napoto. V delu bi pozabili na svoje tegobe in našli smisel za zadnji košček življenja. O tem bi bilo treba dobro premisliti in storiti vse, da bo življenje starčkov v domu čim prijetnejše. Še nekaj sem opazil v Domu onemoglih. V bolniški sobi je na robu postelje sedela mlada strežnica, lupila jabolko in ga kosček po kosčku dajala v usta bolniku. Težko bi popisal vse tisto, kar odlikuje ta dekleta, ki dan in noč strežijo starčkom in jim izkazujejo ljubezen, ki so jo toliko potrební. Za to svoje požrtvovalno delo pa dobivajo zelo slabo plačilo, saj za služijo komaj 7000 dinarjev na mesec. Ali ne bi bilo treba pravičnejše nagraditi tako težke in nesebično delo? F. Setine

UPRAVNI ODBOR
Trgovskega podjetja »SADJE«, Kranj
razpisuje delovna mesta:
POSLOVODJE skladišta Jesenje,
FINANČNEGA KNJIGOVODJE in
SALDAKONTISTA LIKVIDATORJA.
Za poslovodjo se zahteva srednja strokovna izobrazba z najmanj tri leta prakse ali pa nižja strokovna izobrazba z najmanj osem let prakse v trgovini.
Za finančnega knjigovodje popolna srednješolska izobrazba in najmanj tri leta prakse ali nižja srednješolska izobrazba z najmanj osem let prakse v knjigovodstvu.
Za saldakontista-likvidatorja popolna srednješolska izobrazba in najmanj tri leta prakse ali nižja srednješolska izobrazba z najmanj osem let prakse v knjigovodstvu in delnim obvladanjem pravnih predpisov.
53-R



PO POVESTI
J. OLIVERA
CURWOODA
RIŠE:
M. MUSTEK



304. Med mnogimi, ki jih je na Sever pripeljal poble po zlato, je bil tudi Sandy Mc Trigger. Kdor je videl njegovo surovi, potuhnjeni obraz, je vedel, da mu ne sme zaupati. Zato je Sandy potoval brez družine. Ko je nekega popoldneva pristal ob pečenem nabrežju in se sklonil, da bi pogledal za stisnati kranci, je presenečen obstal.



305. V pesku je zagledal sledove dveh volkov, ki sta se tesno drug ob drugem napajala. Čeprav je bilo še prezgodaj za zbiranje kožuhov, je iz čolina dvignil puško. Ubijal bi le iz veselja do ubijanja. Začel je zasledovati živali. Toda Siva je bila modrejša od njega in Kazan se je kot vedno v podobnih primerih prepustil njenemu vodstvu.



306. Tudi Sandy Mc Trigger je bil dovolj prebrisan, da se živalima ni približal naravnost, z vetrom, ki bi ga izdal. Previdno se je plazil v polkrogu, da bi ju kalotil z druge strani. Sivi pa je elegota izostrila vonj in sluh. Le tenka suha vejica je počila pod Sandyjevim nogami in že se je Siva umaknila s Kazanom na varno.

Recknagel - drugič zmagovalec

Bischofshofen, 6. jan. Vzhodnonemški skakalec Helmut Recknagel je danes ponovno zmagal na mednarodnih skakalnih tekmah v Salzburgu.

Zmagovalec je obstal po dveh skokih na 54 in 58,5 m in prejel zanje 218 točk. Na drugo mesto se je plasiral Glass (Vzh. Nemčija) s skokoma 53,5 in 55 m ter 216,5 točke, tretje mesto pa je zasedel član sovjetske ekipe Takadze s skokoma 52,5 in 56 m in 210,5 točke. Naslednja mesta so zavzeli Ledóffter (Avstria), Bolkart (Z.N.), Šamov (SZ) itd. Najbolji Jugoslovani je bil Zidar — na 22. mestu.

Skoki so bili na manjši naravnih, ker je na veliko primanjlovalo snega. Tekmovalec je 58 skakalec, med njimi tudi trije naši, za katere je ta turneja cenen

ŠPORTNOVIŠTI

da so se za mednarodno prvenstvo Romunije v namiznem tenisu, ki bo od 17. do 20. t. m. v Bukaresti, razen jugoslovanskih igralcev pripravili še tekmovalci Velike Britanije, Madžarske, Češkoslovaške in Skotske;

da je romunska kolesarska reprezentanca včeraj odpovala na tradicionalno dirko po Egiptu. V ekipi so Sclaru, Braharu, Kocičska, Moučeanu in Dobrescu. Na tej preizkušnji (1900 km) bo sodelovalo 80 kolesarjev iz 16 držav, med njimi tudi iz Jugoslavije ter prvič iz Sovjetske zveze in Madžarske.

da je evropska nogometna unija odredila program četrtfinalnih tekem za letošnji pokal evropskih prvakov takole: Manchester United - Crvena zvezda 14. januarja v Manchesteru in 5. februarja v Beogradu; Real Madrid - Sevilla 21. jan. v Madridu in 8. marca v Sevilji; Ajax - Vasas 5. februarja v Amsterdamu in 28. febr. v Budimpešti in Borussia - Milano 12. febr. v Dortmundu, medtem ko bodo drugi termin še določili;

HOKEJSKI IGRALCI ZA DRZAVNO PRVENSTVO

LIGA, KAKRŠNA JE BILA DOLOČENA

Ze mesecem dni je bil izdelan podrobni spored letošnjega državnega prvenstva v hokeju na ledu. Zanj bodo letos prvič tekmovali po ligasiem sistemu. Kakor v Italiji, ima tudi pri nas liga šest članov. Za ligo so bili določeni Partizan, Crvena zvezda, Zagreb, Drvodeljac (Varaždin), Je-

trajanje, ker se za tekmovalne doma brez snega sploh niso mogli pripravljati.

PLASMA JUGOSLOVANOV V INNSBRUCKU

Na nedeljskem tretjem srečanju smučarskih skakalcev med avstrij-

NA PRVEM SNEGU - PRVI TEČAJI NA GORIŠKEM

Razvoj smučarstva na Goriškem in njegov večji razmah zavirajo že nekaj let slabše snežne razmere v teh krajih. Več kot pet let že ni bilo v primorskih krajih prave zime s primernim snegom in tako se smučarji brez večjih žrtve in zamude časa niso mogli posvetiti zimskemu

sko-nemško skakalno turnejo v Innsbrucku so Jugoslovani zasedli naslednja mesta:

35. Langus (61 in 57 m) 181,5 točke... 40. Zidar (60, 62,5 m) 177, 41. Krznarič (57, 59 m) 175,5 točke. Kakor smo objavili že včeraj, je na tej tekmi zmagal Recknagel iz Vzhodne Nemčije.

ZA ZAKLJUČEK BODO VSA DRUŠTVA ORGANIZIRALA SVOJA TEKMOVANJA, NA KATERIH BODO NASTOPILI NE SAMO DOMAŠI UDELEŽENCI, TEMVEČ TUDI OSTALI LJUBITELJI ZIMSKEGA ŠPORTA.

Enega takih tečajev pa je okrajzala samo v sredogorju kot na primer na Crnem vrhu, v Lokvah, Livku, Vojškem in še ponekod drugod. Snega sicer tudi tam ni dosti, vendar je zapadel na trdno podlago in je kar pripraven za smučanje. Prav teh smučarjev so se v novotvornih podičinah poslužili najbolj navdušeni pristaši zimskega športa.

Okrajzna zveza Partizana se je sprotje tega kar odločila, da bo svoje smučarske učitelje in vadi-voce pripravila v zimskih smučarskih disciplinah. Med mladino je za to telesnovzgojno zvrst mnogo zanimanja, a žal ni mogoče imeti primerne opreme, njeni učitelji pa si za te namene tudi ne morejo privoščiti za to potrebnih izdatkov. Prav bi bilo, če bi svet za telesno vzgojo v advojski obdobji te mladini kakor koli priskrbel in pomagal, saj bi s tem koristil po vzgojni strani vsestransko.

Zastopniki okrajne zveze Partizana, ki so bili na Otlici in Predmeji, zatrjujejo, da je tudi ondi precej prikladnih terenov za gojenje smučarskih disciplin. Med mladino je za to telesnovzgojno zvrst mnogo zanimanja, a žal ni mogoče imeti primerne opreme, njeni učitelji pa si za te namene tudi ne morejo privoščiti za to potrebnih izdatkov. Prav bi bilo, če bi svet za telesno vzgojo v advojski obdobji te mladini kakor koli priskrbel in pomagal, saj bi s tem koristil po vzgojni strani vsestransko.

MEDNARODNI SAHOVSKI TURNIR V HASTINGSU

Gligorčič - za zdaj tretji

Hastings, 6. jan. V VI. kolu mednarodnega šahovskega turnirja je vodil Keres (SZ) premagal Angleža Clarkeja po 31 potezah. Anglež Barden je dobil proti Svedu Sternerju (30 potez), medtem ko je Čeh Filip uklonil Angleža Fazekasa (40 potez).

Danes sta bili končani oboje prekinitveni partiji takole: Gligorčič je premagal Blaupa po 55 potezah; igra je trajala 5 ur in pol, medtem ko je Kluger dobil proti Penrosu v 61 potezah. Slednja dva sta igrala vsega 7 ur.

Stanje po VI. kolu: Keres 5,5, Filip 4,5, Gligorčič 3,5 (1), Barden in Stern 3,5, Clarke 2,5 (1), Kluger, Penrose 2, Blau 1, Fazekas pol točke.

POVRATNO SREČANJE MED VAŠILJEVIM SMISLOVIM IN MIHAJLOM ROTVINKOM za naslov svetovnega prvaka v šahu se bo začelo 4. marca v Moskvi. Odigrala bosta vsega 24 partij. Svetovni prvak Smislov mora doseči neodločen izid, če hoče obdržati prvenstveni naslov.

V NEKAJ VRSTAH

V ženskem kegljaskem dvoboju med vrstama Ljubljane in Gradisa na 8x100 lučajev mešano so zmagale igralke Gradisa z 2918 keglji (Tome 373, Gorjan 400, Satler 334, Bergant 337, Smrager 374, Piškur 344, Klementič 352, Erjavec 404) pred nasprotnicami, ki so zaostale pri 2747 kegljih.

Smučarski klub Enotnost objavlja, da je bila mednarodna tekma v smučarskih skokih, ki bi morala biti po koledarju jutri, v sredjo, odgojena na poznejši termin.

Namiznotenjski dvoboj v zavrski ligi med mladinci in pionirji Rudarja iz Trbovelj in Liti-je se je končal z dvakratno zmago gostov s po 5:1. Trboveljčani so v obeh srečanjih pokazali boljše znanje.



Giulia Rubini je dosegla svoj prvi uspeh v filmu »Tretji lice« v glavni vlogi male, predrzne učence. Ko je potreboval igralko za podobno vlogo, se je režiser spomnil na Giulio. Igralka mu je poslala kot odgovor gor-njo sliko, ki je režiserja prepričala, da se je medtem »mala plašljivka« precej spremenila in da si sedaj gotovo želi drugačnih vlog.



Muhavost ali slabost?

Letošnja sezona v rimski operi se je začela prav nesrečno. Na otvoritveno predstavo Bellinije »Norme« je prišlo menda več uslednih osebnosti kot kdaj koli prej. Poleg znamenitih kulturnih in javnih delavcev, diplomatov in drugih osebnosti, je prišel na predstavo tudi predsednik italijanske republike Gronchi s soprogo.

Prvo dejanje je potekalo v redu in pevka Meneghini Callas je celo doživela lep aplavz za izredno uspešno zapeto arijo »Casta diva«. Toda po odmoru se zavesa ni in ni hotela dvigniti, čeprav so bili vsi sedeži zasedeni in je bilo na veliki uri že enajst proč. Tu in tam je bilo slišati razburjena komentarja, gledalci so se vznemirjali. Nenadoma se je v loži dvignil predsednik republike in odšel s soprogo in spremstvom. Takoj se je razvedelo, da se pevka Callas noče vrniti na sceno. Komentarji so postajali vedno bolj vroči in razburjenje vedno hušje, ko se je iz zvočnika zaslišal glas, ki je sporočil, da je predstava prekinjena zaradi višje sile. Predstavniki operne direkcije so sporočili, da se gospa Callas ne počuti dobro in da ne more več nastopiti. Prav za prav pa ni bilo natančno tako res. Po prvem dejanju se je Callasova zaklenila v svojo sobo in izjavljala, da noče z nikomer več govoriti in da se ne bo vrnila na sceno. Predstavniki opere so bili vsi prestrašeni in presenečeni in so trkali na njena vrata ter moledovali in grozili muhasti pevki, toda brez uspeha.

Ko je Callasova v prvem dejanju odpela »Casta diva«, so se začeli za galerije močni klic odobravanja. Vsi se strinjajo,

da je Callasova res dobro odpe-la to arijo, toda nekateri gledalci so sumili, da gre za naročene ljudi. Takoj nato sta se začela dva žvižga. Gledalci v parterju so sicer ploskali, toda ploskanje ni bilo posebno glasno in enotno. Nekateri trdijo, da so opazili, kako se je Callasova namršila in napravila jezno kretnjo. Toda nihče si ne bi mislil, da bi bila njena jeza tako huda, da bi s »stavko« hotela žaliti celo predsednika republike, ki je bil med gledalci.

Tako se je zelo nesrečno končala otvoritvena predstava rimske operne sezone, za katero so se že dneve in dneve prej pulili gledalci. Kdor si ni mo-

gel kupiti vstopnice po navadni poti, je moral iti k preprodajalcem vstopnic. Razumljivo je, da so bili najbolj besni tisti gledalci, ki so za sedež plačali tudi po 80 tisoč lir.

Ko so po predstavi novinarji obkrožili pevko, je ta trdila, da ne more peti in da komaj govori. Za pred nekaj dnevi da je čutila, kako se ji je znižal glas, kar pa se je že zgodilo drugim pevcom. Toda operni zdravnik ji je zagotavljal, naj brez skrbi nastopi. Callasova je novinarjem zatrjevala, da se ji je po prvem dejanju stanje nenadoma poslabšalo in da je ostala brez glasu. Izrazila je upanje, da ji bodo gledalci opustili.



V Zagrebu meso v celofanu

Industrija mesnih izdelkov »Slieme« v Sesvetih pri Zagrebu je uvedla pomembno novost v svojih prodajalnah. Z nekaj dni prodajajo meso v celofanskih paketih po 250 do 600 gramov. Meso sekajo s posebnimi stroji, ga očistijo, pripravijo

in zavijejo v hermetično zaprte vrečke iz celofana. Gospodinje doma meso samo odvirajo in ga denejo na mast. Cena tako pripravljenemu mesu je le za 20 dinarjev pri kilogramu višja. V prodajalni izbire kupec vrsto mesa, ki je razstavljeno v hladilnikih za stekleno steno. Ker se je novi način prodaje mesa obnesel, bodo v kratkem odprli več podobnih posvalnic. Največji promet je v popoldanskih urah, ko se vračajo gospodinje iz služb.

Se bo Hollywood selil?

V Hollywoodu je zbudila veliko senzacijo novica, da so geologi odkrili pod velikanskimi kompleksi filmskih studijev Metro Goldwyn Meyer in Fox izredno bogata ležišča nafte. Novejša poročila pravijo celo, da sta dve močni finančni skupini ponudili filmskim družbama velikanske vrste in udeležbo, če odstopita svoja zemljišča za eksploatacijo nafte. Istotčasno nudita finančna koncerna druga zemljišča, kjer bi mogli zgraditi nove ateljeje.

Ultra zvok v tehniki

V Sovjetski industriji uporabljajo čedalje pogosteje ultrazvok za opravljanje najrazličnejših del. Z njim vrtajo, čistijo, spajajo in ugotavljajo hibe v raznih delih strojev.

Ultrazvok ima namreč veliko polje. Če se na primer v zvočnem polju sirene znajde košček vate, zgori v šestih sekundah. Jekleni oblanec pa se razbali v eni minuti. Moč ultrazvočnega uporabljajo zlasti pri spajanju aluminija, ki hitro oksidira.

Se prav poseben pomen pa imajo ultrazvočni pri ugotavljanju napak v debelih kovinskih delih, v katere ne prodro niti rentgenski, niti gama žarki. V ta namen uporabljajo radiatorje, ki pošiljajo ultrazvočne signale istočasno kovinski del in na oscilografsko platno. Če je med rednimi impulzi na platnu še kakšen vmesni impulz, pomeni, da je v notranjosti kovine neka napaka. Na ta način kontrolirajo kakovost celo 10 m debelih kovinskih delov.

Zanimiva je tudi uporaba akustične sence. Če ultrazvok naleti v kovini na prazen prostor, ga ne predrte, temveč se od njega odbije. To zabeleži rdeča žarnica.

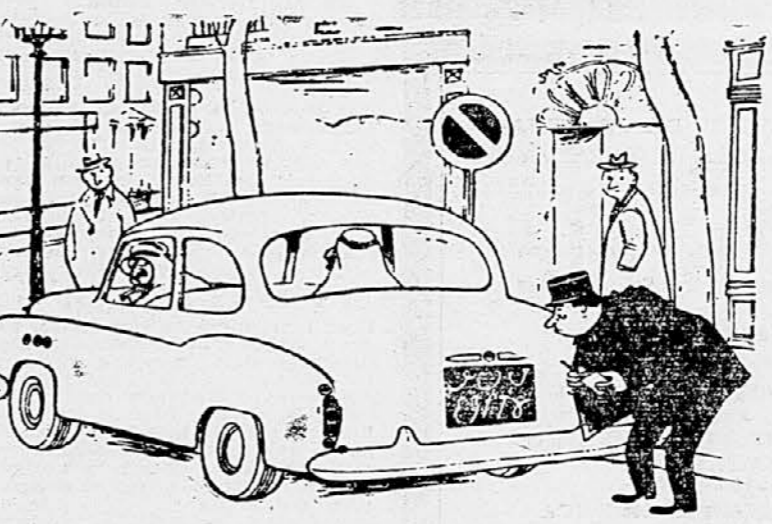
Plastične mase v kmetijstvu

Plastične mase prodirajo tudi v kmetijstvo. Čevlji za namakanje polj iz plastične mase so lažje od kovinskih. Tudi ne korodirajo. Uporablja se polivinil klorid.

Kitajsko pivo

Kitajci pijejo zelo malo piva. Njihova narodna pijača je čaj. Pivo in pivovarstvo so jim prinesli Japonci, ko so okupirali Mandžurijo. Prvo kitajsko pivovarno so ustanovili l. 1935 v Mukdenju. Pivovarna je zgrajena tako, kakor so jih gradili v Evropi okoli leta 1450. Surovina za pivo je 75 odst. ječmena in 25 odst. riža. Obiskovalca presenetli izredna čistota. Vsi delavci se pred delom preoblečejo v sterilizirane obleke.

PROMETNA MILICA V ZADREGI



senice in Ljubljana. Prizadeti klubi so morali do določenega termina potrditi sodelovanje. Ker pa se do prvotnega roka nista odzvala Crvena zvezda in Drvodeljac, je Hokejska zveza Jugoslavije podaljšala rok do 8. januarja, nekateri pa so prebetele dogodke in že kar zapisali, davšaj Varaždinci po vsej verjetnosti ne bodo sodelovali, zato pa bodo novega člana lige dobili z izbranim turnirjem med novim beografskim klubom Tašmajdanom, večštim Papirničarjem in Celjem. Naposled pa se je vse le steklo

V prvem kolu lige, ki bo že to soboto in nedeljo, bodo igrali: Ljubljana - Jesenice Partizan - Crvena zvezda in Zagreb - Drvodeljac. Za zdaj pričakujemo, da bo tekma slovenskih tekmecev v soboto v Ljubljani; kolikor pa pri nas ne bo ledu, pa bodo igrali sedva na Jesenicah.

Pričakujemo, da bo lanski državni prvak Jesenice obdržal naslov; najhušje konkurenta pa bo imel v nemisljenem močvirju Partizana, Ljubljani in v bivšem prvaku Zagrebu, ki prihaja v vse boljše formo.

In nepričakovano je tlesnil s prsti. »Ze imam! Spomnil sem se, veste, pod kakšnim imenom je bil prijat Koscecki. Rybicki... A to me je ves čas tako mučilo.«

Szczuka, zatopljen v svoje misli, prvi hip ni razumel, za koga gre.

»Koscecki, Koscecki? Aha! Kako pa vam je prišlo na misel?«

»V zvezi z ribo.«

Szczuka se je tudi nasmehnil.

»To je res kaj preprosto.«

Nenadoma se je obrnil k Podgórskemu s krettnjo, ki je bila zanj kar živahna.

»Čakajte... Kako ste že rekli, da je bil njegov priimek?«

»Rybicki.«

»A ime?«

Podgórski se je zamislil.

»Ludovik? Leopold? Ne, nekako drugače...«

»Morda Leon?«

»Leon, seveda! Saj se mi je zdelo, da je na ,I'. Kaj ste ga poznali?«

Szczuka se je spet obrnil proti reki.

»Osebo ne. Moral je biti v drugem bloku. Samo priimek sem nekje slišal.«

Druga riba, to pot; anjša od prejšnje, a tudi velika, je pljusnila na površino. Szczuka je dvignil palico.

»Lepe ribe imate v Sreniawi.«

Vila Kosceckih je stala na lepem kraju, na levem bregu Sreniawe. To novodobno mestno četrt, ki je bila sezidana na

TERZY ANDRZEJEWSKI
DAMIAN